

PENSIOENREGLEMENT 2014

Stichting Pensioenfonds van de ABN AMRO Bank N.V.

Pensioenreglement 2014

versie 3

In verband met de nieuwe financiële spelregels voor pensioenfondsen zijn de artikelen over indexatie van de pensioenen (hoofdstuk 14) en verlaging van de pensioenen (hoofdstuk 15) gewijzigd. Verder is het pensioenreglement tekstueel helemaal herschreven, waarbij de inhoud van de artikelen van de versie 1 januari 2015 niet is veranderd.

Vastgesteld door het bestuur
van Stichting Pensioenfonds van de ABN AMRO Bank N.V.
op 24 juni 2015

Hans van Horzen
Onafhankelijk voorzitter

Geraldine Leegwater
Voorzitter uitvoerend bestuur

Inhoudsopgave

Deel I	Algemeen	
Hoofdstuk 1	Het pensioenreglement	9
1.1	Wat bedoelen we met bepaalde begrippen in dit pensioenreglement?	9
1.2	Wat voor een soort pensioenregeling wordt in dit pensioenreglement uitgewerkt?	10
1.3	Welke aanspreekvorm gebruiken we?	10
1.4	Wanneer is dit pensioenreglement ingegaan?	10
1.5	Wanneer is dit pensioenreglement gewijzigd?	10
1.6	Wanneer moet u iets doen?	10
Deel II	Voor wie geldt het pensioenreglement?	
Hoofdstuk 2	Welke groepen gerechtigden komen voor in het reglement?	11
2.1	Wie is deelnemer?	11
2.2	Wie is gewezen deelnemer?	11
2.3	Wie is pensioengerechtigde?	11
Deel III	Waarover bouwt u pensioen op?	
Hoofdstuk 3	Waarover bouwt u pensioen op?	13
3.1	Welke bestanddelen van uw salaris zijn pensioengevend?	13
3.2	Wat is de franchise?	13
3.3	Wat is de maandelijkse pensioengrondslag?	13
3.4	Wat is uw deeltijdpercentage?	14
3.5	Blijft u pensioen opbouwen als u verlof opneemt?	14
3.6	Hoe bouwt u pensioen op?	14
Deel IV	Op welke pensioenen heeft u recht?	
Hoofdstuk 4	Ouderdomspensioen	15
4.1	Wie heeft er recht op ouderdomspensioen?	15
4.2	Hoe bouwt u ouderdomspensioen op?	15
4.3	Hoe lang kunt u ouderdomspensioen opbouwen?	15
4.4	Wanneer gaat uw ouderdomspensioen in en wanneer eindigt het?	16
4.5	Wat doen we met een kleine aanspraak op ouderdomspensioen?	16
4.6	Heeft u ouderdomspensioen opgebouwd vóór 1 januari 2014?	16
4.7	Wat is er gebeurd met uw prepensioen of ongehuwdenpensioen dat u had opgebouwd bij Pensioenfonds Fortis Bank Nederland?	16
4.8	Hoe is de omzetting van pensioenaanspraken en pensioenrechten vanuit een eerdere pensioenregeling gegaan?	17
4.9	Is verlaging van uw opgebouwde ouderdomspensioen mogelijk?	17

Hoofdstuk 5	Partnerpensioen	18
5.1	Wie heeft er recht op partnerpensioen?	18
5.2	Moet u uw partner bij ons aanmelden?	18
5.3	Hoe bouwt u partnerpensioen op?	19
5.4	Hoe lang kunt u partnerpensioen opbouwen?	19
5.5	Wat krijgt uw partner als u overlijdt?	19
5.6	Hoe hoog is het partnerpensioen als u op het moment van overlijden deelnemer bent?	20
5.7	Hoe hoog is het partnerpensioen als u op het moment van overlijden gewezen deelnemer bent?	20
5.8	Hoe hoog is het partnerpensioen als u op het moment van overlijden gepensioneerde bent?	20
5.9	Wanneer gaat het partnerpensioen in en wanneer eindigt het?	21
5.10	Wat gebeurt er met het partnerpensioen als u geen partner heeft?	21
5.11	Wat gebeurt er als u een ex-partner heeft?	21
5.12	Wat doen we met een kleine aanspraak op partnerpensioen?	21
5.13	Hoe is de omzetting van pensioenaanspraken en pensioenrechten op partnerpensioen vanuit een eerdere regeling gegaan?	21
5.14	Is verlaging van de aanspraak op partnerpensioen mogelijk?	22
Hoofdstuk 6	Wezenpensioen	23
6.1	Wie heeft er recht op wezenpensioen?	23
6.2	Moet u uw kind aanmelden?	23
6.3	Wat krijgt uw kind als u overlijdt?	23
6.4	Hoe hoog is het wezenpensioen als u op het moment van overlijden deelnemer bent?	24
6.5	Hoe hoog is het wezenpensioen als u op het moment van overlijden gewezen deelnemer bent?	24
6.6	Hoe hoog is het wezenpensioen als u op het moment van overlijden gepensioneerde bent?	25
6.7	Wanneer gaat het wezenpensioen in en wanneer eindigt het?	25
6.8	Wanneer geldt voor uw kind een andere eendleeftijd?	26
6.9	Wat gebeurt er als uw kind ouderloos wordt?	26
Deel V	Hoe wordt de opbouw van uw pensioen betaald?	
Hoofdstuk 7	Financiering van de pensioenregeling	27
7.1	Wat bedoelen we met bepaalde begrippen in dit hoofdstuk?	27
7.2	Wie stelt de pensioenpremie vast?	27
7.3	Hoe hoog is de premie maximaal?	27
7.4	Wie betaalt de premie?	27
7.5	Kan uw werkgever besluiten om minder of geen premie te betalen?	28

Deel VI Als u met pensioen gaat

Hoofdstuk 8	Keuzemogelijkheden	29
8.1	Algemeen	29
8.2	Hoe geeft u uw keuzes aan ons door?	29
8.3	Wilt u uw ouderdomspensioen eerder laten ingaan?	30
8.4	Wilt u uw ouderdomspensioen later laten ingaan?	31
8.5	Wilt u uw ouderdomspensioen gedeeltelijk laten ingaan?	32
8.6	Wilt u het partnerpensioen uitruilen voor hoger ouderdomspensioen?	33
8.7	Wilt u een deel van uw ouderdomspensioen uitruilen voor een hoger partnerpensioen?	33
8.8	Wilt u een pensioen op twee levens?	34
8.9	Wilt u uw ouderdomspensioen in hoogte variëren?	34
8.10	Wat gebeurt er met uw prepensioen als u eerder of later met pensioen gaat?	35
8.11	Wat gebeurt er met uw ongehuwdenpensioen als u eerder of later met pensioen gaat?	35

Deel VII Gebeurtenissen die gevolgen hebben voor uw pensioenopbouw

Hoofdstuk 9	Einde deelnemerschap	36
9.1	Wanneer eindigt uw deelnemerschap?	36
9.2	Wat gebeurt er als uw arbeidsovereenkomst eindigt voordat u uw AOW-leeftijd heeft bereikt?	36
9.3	Wat gebeurt er met uw pensioenaanspraken na de beëindiging van uw deelnemerschap?	37
9.4	Hoe houden uw pensioenaanspraken na het einde van uw deelnemerschap hun koopkracht?	37
9.5	Kunnen uw pensioenaanspraken na het einde van uw deelnemerschap minder worden?	37
Hoofdstuk 10	Waardeoverdracht	38
10.1	Algemeen	38
10.2	Wilt u uw pensioenaanspraken overdragen van ons naar een andere pensioenuitvoerder?	38
10.3	Wilt u uw pensioenaanspraken overdragen van een andere pensioenuitvoerder naar ons?	39
10.4	Moeten pensioenuitvoerders altijd meewerken aan waardeoverdracht?	39
10.5	Zijn er andere situaties waarbij waardeoverdracht voorkomt?	40
Hoofdstuk 11	Afkoop	41
11.1	Afkoop klein ouderdomspensioen na het einde van uw deelnemerschap	41
11.2	Afkoop klein partner- en wezenpensioen op de ingangsdatum	41
11.3	Afkoop klein bijzonder partnerpensioen na einde huwelijk of partnerrelatie	42
11.4	Afkoop op een later moment	42
11.5	Kunt u afkoop uitstellen?	42

Hoofdstuk 12	Ziekte en arbeidsongeschiktheid	44
12.1	Op wie is dit hoofdstuk van toepassing?	44
12.2	Moet u iets doen?	44
12.3	Hoe bouwt u pensioen op als u een WIA-uitkering krijgt?	44
12.4	Hoe bouwt u pensioen op als u bij indiensttreding al een WIA-uitkering heeft?	45
12.5	Wat gebeurt er als u een WIA-uitkering heeft en uw arbeidsovereenkomst met uw werkgever eindigt?	45
12.6	Wat gebeurt er als u een WIA-uitkering heeft en de uitvoeringsovereenkomst tussen uw werkgever en ons eindigt?	46
12.7	Wat verandert er in de premiebetaling als u een WIA-uitkering heeft?	46
12.8	Hoe bouwt u pensioen op als u een WAO-uitkering heeft?	46
12.9	Hoe bouwt u pensioen op als u bij indiensttreding al een WAO-uitkering had?	47
12.10	Wat gebeurt er als u een WAO-uitkering heeft en uw arbeidsovereenkomst met uw werkgever eindigt?	47
12.11	Wat gebeurt er als u een WAO-uitkering heeft en de uitvoeringsovereenkomst tussen uw werkgever en ons eindigt?	48
12.12	Wat verandert er in de premiebetaling als u een WAO-uitkering heeft?	48

Hoofdstuk 13	Einde van uw huwelijk of partnerrelatie	49
13.1	In welke situatie krijgt uw ex-partner een aanspraak op partnerpensioen?	49
13.2	Wat krijgt uw ex-partner van ons als u overlijdt?	49
13.3	Wat doen we met een kleine aanspraak op bijzonder partnerpensioen?	50
13.4	Heeft u meerdere ex-partners?	50
13.5	Wanneer gaat het bijzonder partnerpensioen in en wanneer eindigt het?	50
13.6	Wat gebeurt er als uw ex-partner een nieuwe partner heeft?	50
13.7	Bewijs aanspraak op bijzonder partnerpensioen	51
13.8	In welke situatie heeft uw ex-partner recht op een deel van uw ouderdomspensioen?	51
13.9	Op welk deel van uw ouderdomspensioen heeft uw ex-partner recht?	51
13.10	Heeft uw ex-partner altijd recht op een deel van uw ouderdomspensioen?	52
13.11	Wie betaalt het ouderdomspensioen aan uw ex-partner?	52
13.12	Wanneer betalen we het ouderdomspensioen aan uw ex-partner en wanneer eindigt het?	52
13.13	Is splitsing in twee aparte pensioenen mogelijk?	52
13.14	Bewijs verevening of conversie	53

Deel VIII Indexering en verlaging van uw pensioen

Hoofdstuk 14	Hoe houdt uw pensioen zijn waarde?	54
14.1	Wat bedoelen we met bepaalde begrippen in dit hoofdstuk?	54
14.2	Hoe financieren we de indexatie?	55
14.3	Indexeren we altijd?	55
14.4	Welke pensioenen indexeren we?	55
14.5	Wat is de indexatiemaatstaf?	55
14.6	Hoe bepalen we de hoogte van de toe te kennen indexatie?	55
14.7	Wanneer indexeren we?	56

14.8	Kan een gemiste indexatie later worden ingehaald?	56
14.9	Wat gebeurt er als de levensverwachting sneller stijgt dan was verwacht?	56
14.10	Wijziging indexatiebeleid	56

Hoofdstuk 15 **Kunnen we uw pensioen verlagen?** **57**

15.1	Wat bedoelen we met bepaalde begrippen in dit hoofdstuk?	57
15.2	Op welke pensioenen is de verlaging van toepassing?	58
15.3	Hoe bepalen we hoeveel we de pensioenen moeten verlagen?	58
15.4	Wanneer verlagen we de pensioenen?	58
15.5	Welke procedure volgen we voordat we uw pensioen verlagen?	58
15.6	Kunnen we een verlaging van uw pensioen later weer herstellen?	59
15.7	Wijziging verlagingsbeleid	59

Deel IX **Het geven van informatie**

Hoofdstuk 16 **Over uw en onze informatieplicht** **60**

16.1	Welke informatie moet u ons geven?	60
16.2	Welke informatie krijgt u van ons?	60
16.3	Welke informatie krijgen we van uw werkgever?	63
16.4	Welke informatie kunt u bij ons opvragen?	63

Deel X **Als u het niet met ons eens bent**

Hoofdstuk 17 **Klachten en geschillen** **64**

17.1	Is er sprake van een klacht?	64
17.2	Is er sprake van een geschil?	64
17.3	Hardheidsclausule	64
17.4	Wat gebeurt er in een situatie die niet in dit pensioenreglement is beschreven?	65

Deel XI **Uitbetaling van pensioenen**

Hoofdstuk 18 **Betaling van het pensioen** **66**

18.1	Aan wie betalen we pensioen?	66
18.2	Hoe betalen we uw pensioen?	66
18.3	Wanneer betalen we uw pensioen niet uit?	66
18.4	Kunnen we pensioen van u terugvragen?	67
18.5	Kan uw pensioen vervallen?	67

Deel XII **Overige bepalingen**

Hoofdstuk 19 **Pensioenbestemming behouden** **68**

19.1	Mag u uw pensioen aan een ander overdragen?	68
19.2	Mogen we uw pensioen aan een ander betalen?	69

Hoofdstuk 20	Aanpassen van het pensioenreglement	70
20.1	Wanneer passen we het pensioenreglement aan?	70
20.2	Welke procedure geldt als we het pensioenreglement willen aanpassen?	70
20.3	Wanneer gaat een wijziging in?	71
20.4	Voor wie gelden de wijzigingen?	71
Bijlage 1	Ruilfactoren	72
Bijlage 2	Afkoopfactoren	85
Bijlage 3	Omzettingsfactoren	91

Deel I   Algemeen

Hoofdstuk 1   Het pensioenreglement

De werkgevers die bij ons - het pensioenfonds - zijn aangesloten maken afspraken met de vakbonden of ondernemingsraden over de inhoud van de pensioenregeling. Deze afspraken worden vastgelegd in pensioenovereenkomsten. De werkgevers hebben met ons een uitvoeringsovereenkomst gesloten over de uitvoering van de pensioenregeling. In deze uitvoeringsovereenkomsten staat dat we de pensioenovereenkomsten zullen uitvoeren en onder welke voorwaarden dat gebeurt.

We hebben op basis van de pensioenovereenkomst, de uitvoeringsovereenkomst en de statuten dit pensioenreglement opgesteld. In het pensioenreglement staat beschreven hoe en voor wie pensioen wordt opgebouwd, welke pensioensoorten er zijn en wie daar recht op hebben. Ook staat in het pensioenreglement welke keuzemogelijkheden er zijn, welke informatie nodig is, de financiering, de indexatie en de voorwaarden waaronder we de pensioenen kunnen verlagen. Tot slot staat in het pensioenreglement ook een klachten- en geschillenregeling.

Artikel 1.1   Wat bedoelen we met bepaalde begrippen in dit pensioenreglement?

- 1 *Eerdere pensioenregeling:*
Pensioenreglement 1992.
- 2 *Feitelijke pensioendatum:*
De eerste dag van de maand waarop uw pensioen ingaat.
- 3 *Pensioen:*
Kan zijn een pensioenaanspraak of een pensioenrecht.
- 4 *Pensioenfonds:*
Stichting Pensioenfonds van de ABN AMRO Bank N.V.
- 5 *Pensioenaanspraak:*
Een pensioen dat nog niet is ingegaan. Toekomstige voorwaardelijke indexatie valt hier niet onder. Meer over indexatie leest u in artikel 4.2 en hoofdstuk 14.
- 6 *Pensioenrecht:*
Een pensioen dat is ingegaan. Toekomstige voorwaardelijke indexatie valt hier niet onder. Meer over indexatie leest u in artikel 4.2 en in hoofdstuk 14.
- 7 *Pensioenrichtleeftijd:*
In dit pensioenreglement gaan we er vanuit dat de pensioenopbouw doorgaat tot maximaal 67 jaar. Dit noemen we de pensioenrichtleeftijd.

Als u op 1 januari 2014 geen pensioen meer opbouwde, dan is uw pensioenrichtleeftijd 65 jaar.

8 *Prijswontwikkeling:*

De procentuele verhoging van de consumentenprijsindex, zoals vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek (reeks Alle Huishoudens, periode januari – januari).

9 *Werkgever:*

- ABN AMRO Bank N.V.;
- Een andere onderneming die met de bank tot dezelfde groep hoort, zoals in Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek wordt bedoeld;
- Een onderneming die geen deel meer uitmaakt van de groep zoals hierboven bedoeld, maar die toch bij het pensioenfonds aangesloten is gebleven;
- Het pensioenfonds.

10 *Werknemer:*

Degene die volgens het Nederlands recht een arbeidsovereenkomst met de werkgever heeft.

Artikel 1.2 Wat voor een soort pensioenregeling wordt in dit pensioenreglement uitgewerkt?

Sinds 12 juni 2014 is de pensioenregeling een zogenaamde *Collective Defined Contribution-regeling* of *CDC-regeling*.

In een CDC-regeling streven we naar een bepaalde pensioenopbouw. Daarbij is de pensioenpremie voor de werkgever gemaximeerd. Wanneer deze premie onvoldoende is voor de toekomstige opbouw, kunnen we die opbouw verlagen. Uw werkgever betaalt nooit meer dan de overeengekomen maximale pensioenpremie.

Ook zal de werkgever nooit bijstortingen doen. Ook niet wanneer de financiële positie van het pensioenfonds daartoe aanleiding geeft. Dit kan tot gevolg hebben dat we uw pensioen-aanspraken of pensioenrechten moeten verlagen. U leest hier meer over in hoofdstuk 15.

Artikel 1.3 Welke aanspreekvorm gebruiken we?

We spreken u in dit pensioenreglement zoveel mogelijk persoonlijk aan met ‘u’ en ‘uw’. Als we in dit reglement ‘hij’ of ‘zijn’ schrijven, dan bedoelen we ook ‘zij’ of ‘haar’. Waar ‘we’ of ‘ons’ in de tekst staat, bedoelen we het pensioenfonds.

Artikel 1.4 Wanneer is dit pensioenreglement ingegaan?

Dit pensioenreglement is ingegaan op 12 juni 2014.

Dit pensioenreglement is een voortzetting van het Pensioenreglement 2006.

Artikel 1.5 Wanneer is dit pensioenreglement gewijzigd?

Het pensioenreglement is gewijzigd op 1 januari 2015 en op 24 juni 2015.

Artikel 1.6 Wanneer moet u iets doen?

In artikel 16.1 geven we aan welke informatie u aan ons moet geven en wanneer.

Bij pensioenkeuzes, bij arbeidsongeschiktheid en na scheiding moet u ons ook bepaalde informatie doorgeven. U leest dit in respectievelijk de artikelen 8.2, 12.2 en 13.11.

Deel II Voor wie geldt het pensioenreglement?

Hoofdstuk 2 Welke groepen gerechtigden komen voor in het reglement?

In het pensioenreglement onderscheiden we drie hoofdgroepen. Bij welke groep u hoort, hangt af van uw situatie:

- *Bouwt u op dit moment nog pensioen op, dan bent u deelnemer.*
- *Heeft u vroeger pensioen opgebouwd en heeft u uw pensioen niet overgedragen aan een andere pensioenuitvoerder, dan bent u gewezen deelnemer.*
- *Krijgt u al pensioen, dan bent u pensioengerechtigde.*

Daarnaast kunnen partners, ex-partners en kinderen ook rechten hebben volgens het pensioenreglement.

Artikel 2.1 Wie is deelnemer?

- 1 U bent deelnemer als u op basis van dit pensioenreglement pensioen opbouwt bij ons.
- 2 U bouwt pensioen op als u volgens het Nederlands recht een arbeidsovereenkomst met uw werkgever heeft en uw werkgever de uitvoering van uw pensioenregeling bij ons heeft ondergebracht. Als uw arbeidsovereenkomst is geëindigd, stopt uw pensioenopbouw. Hierop zijn twee uitzonderingen:
  - Uw arbeidsovereenkomst is geëindigd door arbeidsongeschiktheid. Hoe lang de pensioenopbouw doorgaat en onder welke voorwaarden leest u in hoofdstuk 12.
  - Uw arbeidsovereenkomst is geëindigd door een beëindigingsovereenkomst met de werkgever. Daarin staat hoelang de pensioenopbouw doorgaat en onder welke voorwaarden. In deze gevallen blijft u deelnemer.

Artikel 2.2 Wie is gewezen deelnemer?

- 1 U bent gewezen deelnemer als u geen pensioen meer opbouwt volgens dit pensioenreglement en u uw opgebouwde pensioen niet aan een andere pensioenuitvoerder heeft overgedragen door waardeoverdracht. Meer over waardeoverdracht leest u in hoofdstuk 10.
- 2 Was u op 1 januari 2013 bij Pensioenfonds Fortis Bank Nederland al gewezen deelnemer? Dan zijn op die datum uw opgebouwde pensioenen aan ons overgedragen en bent u nu gewezen deelnemer bij ons.
- 3 Heeft u uw opgebouwde pensioen wel overgedragen aan een andere pensioenuitvoerder? Dan geldt dit pensioenreglement niet meer voor u.

Artikel 2.3 Wie is pensioengerechtigde?

U bent pensioengerechtigde als u op basis van dit pensioenreglement pensioen van ons krijgt. Dit kan zijn:

- ouderdomspensioen;
- partnerpensioen;
- wezenpensioen;
- bijzonder partnerpensioen.

In bijzondere gevallen kan dat ook zijn:

- ongehuwdenpensioen;
- prepensioen of tijdelijk ouderdomspensioen.

In de volgende hoofdstukken leggen we uit op welk pensioen u recht heeft.

Deel III   Waarover bouwt u pensioen op?

Hoofdstuk 3   Waarover bouwt u pensioen op?

Als deelnemer bouwt u elke maand een stukje pensioen op. In dit hoofdstuk leest u welke delen van uw salaris pensioengevend zijn, over welk deel daarvan u geen pensioen opbouwt en hoe we uw pensioen berekenen.

Artikel 3.1   Welke bestanddelen van uw salaris zijn pensioengevend?

- 1 In uw cao of arbeidsovereenkomst staat welke bestanddelen van uw salaris pensioengevend zijn. Uw pensioengevend maandsalaris kan bestaan uit:
  - uw vaste bruto maandsalaris;
  - een deel van uw benefit budget (ter grootte van 17,33% van uw vaste maandsalaris);
  - salaristoelage;
  - beloningstoelage;
  - roostertoelage;
  - zaterdagtoelage;
  - pikettoelage;
  - gewenningstoelage roostertoelage;
  - gewenningsuitkering pikettoelage;
  - garantietoelage variabele beloning; en
  - eventueel andere toelagen die uw werkgever als pensioengevend heeft aangemerkt.
- 2 Alle salarisbestanddelen samen die pensioengevend zijn noemen we pensioengevend salaris.
- 3 Volgens de wet mag het pensioengevend salaris op jaarbasis vanaf 1 januari 2015 niet hoger zijn dan € 100.000. Als u in deeltijd werkt, vermenigvuldigen we dit bedrag met uw deeltijdpercentage. Over het deeltijdpercentage leest u meer in artikel 3.4

Artikel 3.2   Wat is de franchise?

- 1 We houden er rekening mee dat u in de toekomst AOW-pensioen krijgt. Daarom bouwt u over een deel van uw pensioengevend salaris geen pensioen op. Dit deel noemen we de franchise.
- 2 Per 1 januari 2015 bedraagt de franchise op jaarbasis bij ons € 12.642. Dit bedrag is op grond van belastingwetgeving het minimale bedrag dat past bij het opbouwpercentage dat we hanteren. Over het opbouwpercentage leest u meer in de artikelen 4.2 en 5.3.
- 3 We kunnen de franchise aanpassen als wetgeving of cao-afspraken daar aanleiding toe geven. De franchise zal nooit lager zijn dan het minimale bedrag dat hoort bij het gebruikte opbouwpercentage.

Artikel 3.3   Wat is de maandelijkse pensioengrondslag?

- 1 De maandelijkse pensioengrondslag is gelijk aan het pensioengevend maandsalaris verminderd met één twaalfde deel van de franchise op jaarbasis.

- 2 Als u in deeltijd werkt, wordt de maandelijkse franchise vermenigvuldigd met uw deeltijdpercentage.

Artikel 3.4 Wat is uw deeltijdpercentage?

- 1 Werkt u in deeltijd? Dan berekenen we hoeveel procent u werkt ten opzichte van een voltijdbaan.
- 2 Afhankelijk van uw arbeidsovereenkomst is een voltijdbaan 36 of 40 uur per week.
- 3 Het deeltijdpercentage kan nooit hoger zijn dan 100%.

Artikel 3.5 Blijft u pensioen opbouwen als u verlof opneemt?

- 1 Tijdens uw verlof blijft u pensioen opbouwen. Hierop zijn de volgende uitzonderingen:
  - ouderschapsverlof
  - langdurend zorgverlof
  - sabbatsverlof
  - generatieverlof
  - zeer lange vakantie (zie cao van de bank)
- 2 In deze situaties gaat de pensioenbouw door in de maand waarin uw verlof ingaat en in de vijf maanden daarna. Dus maximaal zes maanden. Duurt uw verlof langer, dan bouwt u tijdens de rest van uw verlof geen pensioen op.
- 3 De opbouw van uw pensioen is gebaseerd op de arbeidsduur direct vóór dat uw verlof ingaat.
- 4 De pensioenopbouw stopt uiterlijk op de eerste dag van de maand waarin u AOW-pensioen krijgt.
- 5 Ook als u ziek bent of arbeidsongeschikt wordt blijft u pensioen opbouwen. Daarvoor gelden bepaalde voorwaarden. Meer informatie hierover leest u in hoofdstuk 12.

Artikel 3.6 Hoe bouwt u pensioen op?

- 1 De opbouw en de financiering van uw ouderdomspensioen en partnerpensioen gebeurt gelijkmatig over de totale periode dat u deelnemer bent.
- 2 Wezenpensioen wordt niet opgebouwd, maar is verzekerd. Ook de toekomstige opbouw van het partnerpensioen is verzekerd. Als u op het moment van overlijden deelnemer bent, dan rekenen we de periode na uw overlijden tot uw 67e jaar mee voor het vaststellen van de hoogte van het partnerpensioen. Meer hierover leest u in artikel 5.6.

Deel IV Op welke pensioenen heeft u recht?

Hoofdstuk 4 Ouderdompensioenen

Ouderdompensioenen is het pensioen waarop u recht heeft na uw pensionering. In dit hoofdstuk leest u hoe en hoeveel ouderdompensioenen u opbouwt in de jaren dat u deelnemer bent.

Er zijn gebeurtenissen die invloed hebben op de hoogte van uw ouderdompensioenen. Bijvoorbeeld als uw arbeidsovereenkomst eindigt, of als u gaat scheiden of uw partnerrelatie eindigt. Deze gebeurtenissen staan beschreven in deel VII (Gebeurtenissen die gevolgen hebben voor uw pensioenopbouw).

Artikel 4.1 Wie heeft er recht op ouderdompensioenen?

Als deelnemer of gewezen deelnemer heeft u vanaf uw feitelijke pensioendatum recht op levenslang ouderdompensioenen. Daarnaast hebben bepaalde deelnemers of gewezen deelnemers recht op prepensioenen en/of ongehuwdenpensioenen. Meer daarover staat in de artikelen 4.7 en 4.8.

Artikel 4.2 Hoe bouwt u ouderdompensioenen op?

- 1 U bouwt ouderdompensioenen op zolang u deelnemer bent.
- 2 Per maand bouwt u 1,875% ouderdompensioenen op over uw maandelijkse pensioengrondslag. Hoe we uw maandelijkse pensioengrondslag berekenen staat in artikel 3.3.
- 3 De pensioenopbouw wordt betaald uit de premie die we ontvangen van uw werkgever. Hoe we die vaststellen, leest u in hoofdstuk 7.
- 4 Als blijkt dat de premie in een jaar niet voldoende is voor de financiering van de beoogde pensioenopbouw, dan zullen we de opbouw naar evenredigheid moeten verlagen. De opbouw in dat jaar is dan lager dan 1,875%. Meer hierover staat in hoofdstuk 7.
- 5 Om de koopkracht van uw opgebouwde ouderdompensioenen te behouden, proberen we dit pensioen jaarlijks aan te passen aan de prijsontwikkeling. Dit heet indexatie. Meer informatie leest u hierover in hoofdstuk 14.

Artikel 4.3 Hoe lang kunt u ouderdompensioenen opbouwen?

- 1 Als deelnemer bouwt u ouderdompensioenen op tot de eerste dag van de maand waarin u uw AOW-leeftijd bereikt. Als u de ingangsdatum van uw pensioen uitstelt, kan de opbouw van uw ouderdompensioenen worden voortgezet tot uiterlijk de eerste dag van de maand waarin u 67 jaar wordt. Daarvoor gelden bepaalde voorwaarden. Meer informatie hierover leest u in artikel 8.4.
- 2 De opbouw van het ouderdompensioenen stopt als het opgebouwde ouderdompensioenen het fiscale maximum heeft bereikt. Het opgebouwde ouderdompensioenen mag in principe niet meer zijn dan 100% van het laatstverdiende pensioengevend salaris.

Artikel 4.4   Wanneer gaat uw ouderdomspensioen in en wanneer eindigt het?

- 1 Uw ouderdomspensioen gaat in op de eerste dag van de maand waarin u voor de eerste keer uw AOW-pensioen krijgt. U kunt uw ouderdomspensioen eerder of later laten ingaan. Daarvoor gelden bepaalde voorwaarden. Meer informatie hierover leest u in de artikelen 8.3 en 8.4.
- 2 We betalen het ouderdomspensioen tot en met de laatste dag van de maand waarin u overlijdt.

Artikel 4.5   Wat doen we met een kleine aanspraak op ouderdomspensioen?

- 1 Als uw aanspraak op ouderdomspensioen op het moment waarop uw deelnemerschap eindigt minder is dan het grensbedrag in de Pensioenwet, dan kunnen we uw pensioenaanspraak afkopen. Dit betekent dat u van ons een bedrag ineens krijgt en dat u na uw pensionering geen ouderdomspensioen meer van ons krijgt. Meer hierover staat in artikel 11.1.
- 2 In bijlage 2 A. leggen we uit hoe we het bedrag ineens vaststellen.

Artikel 4.6   Heeft u ouderdomspensioen opgebouwd vóór 1 januari 2014?

- 1 Heeft u vóór 1 januari 2014 ouderdomspensioen bij ons opgebouwd? Dan was voor dit pensioen de pensioenrichtleeftijd 65 jaar. Als u ook na 31 december 2013 pensioen bij ons heeft opgebouwd, dan hebben we op 1 januari 2015 uw aanspraak op ouderdomspensioen met pensioenrichtleeftijd 65 jaar omgezet naar ouderdomspensioen met pensioenrichtleeftijd 67 jaar. In bijlage 3 leest u hoe we dit gedaan hebben.
- 2 Is uw pensioenopbouw vóór 1 januari 2014 gestopt, dan blijft de pensioenrichtleeftijd voor uw ouderdomspensioen 65 jaar. Uw pensioen gaat dan in op de eerste dag van de maand waarin u 65 jaar wordt. Wilt u uw ouderdomspensioen eerder of later laten ingaan? Dan kunt u dat aan ons doorgeven. Meer informatie hierover leest u in de artikelen 8.3 en 8.4.

Artikel 4.7   Wat is er gebeurd met uw prepensioen of ongehuwdenpensioen dat u had opgebouwd bij Pensioenfonds Fortis Bank Nederland?

- 1 Had u op grond van een pensioenregeling bij Stichting Pensioenfonds Fortis Bank Nederland prepensioen of ongehuwdenpensioen opgebouwd? Dan zijn deze pensioenen op 1 januari 2013 aan ons overgedragen en heeft u uw aanspraak of recht op prepensioen en/of ongehuwdenpensioen gehouden.

Wanneer gaat het prepensioen in en wanneer eindigt het?

- 2 Het prepensioen betalen we vanaf de eerste dag van de maand waarin u 62 jaar wordt.
- 3 We betalen het prepensioen tot de eerste dag van de maand waarin u 65 jaar wordt.
- 4 Als u uw ouderdomspensioen eerder of later laat ingaan, kunt u ook uw prepensioen eerder of later laten ingaan. Meer informatie hierover leest u in artikel 8.10.

Wanneer gaat het ongehuwdenpensioen in en wanneer eindigt het?

- 5 Als u op uw feitelijke pensioendatum geen partner heeft, dan betalen we het ongehuwdenpensioen in aanvulling op uw ouderdomspensioen. Of na uw pensionering vanaf de eerste dag van de maand na de maand waarin u geen partner meer heeft.

- 6 Het ongehuwdenpensioen heeft als pensioenrichtdatum de eerste dag van de maand waarin u 65 jaar wordt. Het ongehuwdenpensioen wordt herrekend naar de datum waarop het pensioen daadwerkelijk ingaat.
- 7 We betalen het ongehuwdenpensioen tot en met de laatste dag van de maand waarin u overlijdt.

Artikel 4.8   Hoe is de omzetting van pensioenaanspraken en pensioenrechten vanuit een eerdere pensioenregeling gegaan?

- 1 Had u op grond van een eerdere pensioenregeling een aanspraak of recht op ouderdomspensioen en op tijdelijk ouderdomspensioen dan is deze aanspraak of dit recht op 1 januari 2015 omgezet in een aanspraak of recht op levenslang ouderdomspensioen met de pensioenrichtleeftijd 65 jaar. In bijlage 3 leest u hoe we dat gedaan hebben.
- 2 Als u een aanspraak of recht op ongehuwdenpensioen had, dan heeft u deze aanspraak of dit recht gehouden als u op 1 januari 2015 geen partner had. Had u op 1 januari 2015 wel een partner, dan is uw aanspraak op ongehuwdenpensioen omgezet in extra levenslang ouderdomspensioen met pensioenrichtleeftijd 65 jaar. In bijlage 3 leest u hoe we dat gedaan hebben.

Artikel 4.9   Is verlaging van uw opgebouwde ouderdomspensioen mogelijk?

- 1 Als u met pensioen gaat, heeft u verschillende keuzemogelijkheden waardoor uw aanspraak op ouderdomspensioen minder kan worden. Meer hierover leest u in hoofdstuk 8.
- 2 We kunnen uw aanspraak op ouderdomspensioen verlagen als we de pensioenaanspraken en pensioenrechten moeten verlagen doordat de financiële situatie van het pensioenfonds dit nodig maakt. Meer informatie hierover leest u in hoofdstuk 15.

Hoofdstuk 5 Partnerpensioenen

Partnerpensioenen is het pensioen waarop uw partner recht heeft als u overlijdt. In dit hoofdstuk leest u wie we bedoelen met partner en hoe u partnerpensioenen opbouwt.

Artikel 5.1 Wie heeft er recht op partnerpensioenen?

- 1 Als u overlijdt heeft uw partner recht op partnerpensioenen van ons.
- 2 Partner is de persoon met wie u een relatie heeft vóórdát u met pensioen gaat. Met relatie bedoelen we de volgende situaties:
  - U bent getrouwd volgens de Nederlandse wet;
  - U heeft een geregistreerd partnerschap volgens de Nederlandse wet;
  - U voert een gezamenlijke huishouding en uw situatie voldoet aan de volgende voorwaarden:
    - U en uw partner zijn niet getrouwd met een ander. En u en uw partner hebben ook geen geregistreerd partnerschap met een ander.
    - Uw partner is geen bloed- of aanverwant van u in rechte lijn. Dat betekent dat uw (groot)vader, (groot)moeder of (klein)kind niet uw partner kan zijn.
    - U en uw partner hebben bij de notaris een samenlevingsovereenkomst gesloten. Daarin heeft u afgesproken dat u voor elkaar zult zorgen. En u heeft daarin afspraken gemaakt over de verdeling van de vermogens van u en uw partner. U heeft ons een kopie van deze samenlevingsovereenkomst opgestuurd. Het mag ook een uittreksel zijn. Dit uittreksel moet dan wel gewaarmerkt zijn door de notaris.
    - U en uw partner staan tenminste zes maanden op hetzelfde adres ingeschreven.
    - U heeft uw partner bij ons aangemeld voordat u met pensioen gaat.
- 3 Er kan maar één partner in aanmerking komen voor partnerpensioenen.
- 4 Bent u gescheiden? Dan heeft uw ex-partner een aanspraak op bijzonder partnerpensioenen. Meer hierover leest u in hoofdstuk 13.
- 5 Bent u in het buitenland getrouwd? Of heeft u in het buitenland een geregistreerd partnerschap? Dan geldt dat ook in Nederland als de Nederlandse wet dit huwelijk of geregistreerd partnerschap erkent.
- 6 Is uw partner waarmee u een gezamenlijke huishouding voert opgenomen in een AWBZ-instelling? Dan vervalt de voorwaarde van het wonen op hetzelfde adres. De andere voorwaarden blijven wel gelden.

Artikel 5.2 Moet u uw partner bij ons aanmelden?

- 1 Bent u getrouwd of heeft u een geregistreerd partnerschap? Dan hoeft u uw partner niet bij ons aan te melden. We krijgen de benodigde gegevens van de Basisregistratie Personen (BRP).
- 2 Woont uw partner met wie u getrouwd bent of een geregistreerd partnerschap heeft in het buitenland? Dan moet u uw partner wel bij ons aanmelden. Dit moet uiterlijk vóór de datum dat uw pensioen ingaat.

- 3 Woont u samen met uw partner, maar bent u niet getrouwd en heeft u ook geen geregistreerd partnerschap? En wilt u dat uw partner recht heeft op partnerpensioen als u overlijdt? Dan moet u uw partner bij ons aanmelden. Dit moet uiterlijk vóór de datum dat uw pensioen ingaat. De andere voorwaarden staan in artikel 5.1.

Artikel 5.3 Hoe bouwt u partnerpensioen op?

- 1 U bouwt partnerpensioen op zolang u deelnemer bent. Ook als u geen partner heeft.
- 2 De opbouw van het partnerpensioen is 70% van het ouderdompensioen dat u iedere maand opbouwt.
- 3 De opbouw van het partnerpensioen wordt betaald uit de premie die we ontvangen van uw werkgever. Hoe die wordt vastgesteld leest u in hoofdstuk 7.
- 4 Als blijkt dat de premie in een jaar niet voldoende is voor de financiering van de beoogde pensioenopbouw, dan zullen we de opbouw van het partnerpensioen naar evenredigheid moeten verminderen. U bouwt in dat jaar minder partnerpensioen op. Meer informatie hierover staat in hoofdstuk 7.
- 5 Om de koopkracht van het opgebouwde partnerpensioen te behouden proberen we dit pensioen jaarlijks aan te passen aan de prijsontwikkeling. Dit heet indexatie. Meer hierover leest u in hoofdstuk 14.

Artikel 5.4 Hoe lang kunt u partnerpensioen opbouwen?

- 1 De opbouw van het partnerpensioen stopt gelijk met de opbouw van het ouderdompensioen. Meer hierover leest u in artikel 4.3.
- 2 De opbouw van het partnerpensioen stopt eerder als het opgebouwde partnerpensioen het fiscale maximum heeft bereikt. Het partnerpensioen mag in principe niet meer zijn dan 70% van het laatstverdiende pensioengevend salaris.

Artikel 5.5 Wat krijgt uw partner als u overlijdt?

De hoogte van het partnerpensioen hangt af van het moment dat u overlijdt. Er zijn drie situaties mogelijk:

- Op het moment dat u overlijdt, bent u deelnemer.
- Op het moment dat u overlijdt, bent u gewezen deelnemer.
- Op het moment dat u overlijdt, bent u gepensioneerd.

Artikel 5.6 Hoe hoog is het partnerpensioen als u op het moment van overlijden deelnemer bent?

- 1 In deze situatie heeft u partnerpensioen opgebouwd, maar minder dan als u was blijven leven. Daarom berekenen we ook hoeveel u had kunnen opbouwen als u was blijven leven. We doen dat door de volgende bedragen bij elkaar op te tellen:
  - Het partnerpensioen dat u heeft opgebouwd tot het moment waarop u overlijdt. Heeft u ook partnerpensioen opgebouwd via een andere werkgever en heeft u dat overgedragen naar ons? Dan hoort dit er ook bij. Hebben we dit partnerpensioen daarna geïndexeerd om het mee te laten groeien met de stijging van de prijzen? Dan horen die verhogingen er ook bij.
  - We berekenen hoeveel partnerpensioen u had kunnen opbouwen vanaf het moment waarop u overlijdt tot aan de maand waarop u 67 jaar zou zijn geworden. Daarbij rekenen we met de maandelijkse pensioengrondslag die voor u geldt op het moment dat u overlijdt. Krijgt u toeslagen die meetellen voor uw pensioengevend salaris? Dan rekenen we met het gemiddelde van die toeslagen in het jaar voorafgaand aan uw overlijden. Meer informatie over deze toeslagen leest u in artikel 3.1.
- 2 We berekenen het partnerpensioen op dezelfde manier als u overlijdt tijdens ouderschapsverlof, langdurend zorgverlof, sabbatsverlof of generatieverlof. Meer hierover leest u in artikel 3.5.
- 3 Om de koopkracht van het partnerpensioen te behouden nadat het is ingegaan proberen we dit pensioen jaarlijks aan te passen aan de prijsontwikkeling. Dit heet indexatie. Meer informatie hierover leest u in hoofdstuk 14.

Artikel 5.7 Hoe hoog is het partnerpensioen als u op het moment van overlijden gewezen deelnemer bent?

- 1 Als u op het moment van overlijden gewezen deelnemer bent, is het partnerpensioen gelijk aan:
  - Het partnerpensioen dat u heeft opgebouwd tot het moment waarop u niet langer deelnemer was.
  - Hebben we de aanspraak op partnerpensioen na het einde van uw deelnemerschap geïndexeerd om het mee te laten groeien met de stijging van de prijzen? Dan horen die verhogingen er ook bij.
- 2 Om de koopkracht van dit partnerpensioen te behouden nadat het is ingegaan proberen we dit pensioen jaarlijks aan te passen aan de prijsontwikkeling. Dit heet indexatie. Meer informatie hierover leest u in hoofdstuk 14.

Artikel 5.8 Hoe hoog is het partnerpensioen als u op het moment van overlijden gepensioneerd bent?

- 1 Als u op het moment van overlijden gepensioneerd bent, is het partnerpensioen gelijk aan:
  - De aanspraak op partnerpensioen op het moment waarop uw pensioen is ingegaan. Het uit te keren partnerpensioen kan door uitruil hoger of lager zijn. Meer hierover leest u in de artikelen 8.6 t/m 8.8.
  - Hebben we de aanspraak op partnerpensioen na uw pensionering geïndexeerd om het mee te laten groeien met de stijging van de prijzen? Dan horen die verhogingen er ook bij.

- 2 Om de koopkracht van dit partnerpensioen te behouden nadat het is ingegaan proberen we dit pensioen jaarlijks aan te passen aan de prijsontwikkeling. Dit heet indexatie. Meer informatie hierover leest u in hoofdstuk 14.

Artikel 5.9 Wanneer gaat het partnerpensioen in en wanneer eindigt het?

- 1 Het partnerpensioen gaat in op de eerste dag van de maand na de maand waarin u overlijdt.
- 2 We betalen het partnerpensioen uit tot en met de laatste dag van de maand waarin uw partner overlijdt.

Artikel 5.10 Wat gebeurt er met het partnerpensioen als u geen partner heeft?

- 1 Heeft u op het moment dat uw ouderdomspensioen ingaat geen partner? Dan zetten we voor u de aanspraak op partnerpensioen om in extra ouderdomspensioen. Hoe we dat doen leest u in bijlage 1 E.
- 2 Het deel dat toekomt aan een ex-partner zetten we niet om. Meer hierover leest u in artikel 5.11.

Artikel 5.11 Wat gebeurt er als u een ex-partner heeft?

- 1 Als uw huwelijk of partnerrelatie is beëindigd heeft uw ex-partner recht op het partnerpensioen dat is opgebouwd tot de beëindigingsdatum. We noemen dat bijzonder partnerpensioen.
- 2 Daarna begint de opbouw voor een eventueel nieuwe partner. Deze nieuwe partner krijgt dus maar een deel van het totaal van het door u opgebouwde partnerpensioen.

Artikel 5.12 Wat doen we met een kleine aanspraak op partnerpensioen?

- 1 Als de aanspraak op partnerpensioen op de ingangsdatum minder is dan het grensbedrag in de Pensioenwet, dan kunnen we dit pensioen afkopen. Dit betekent dat uw partner van ons een bedrag ineens krijgt en niet levenslang een pensioen per maand na uw overlijden. Meer hierover leest u in artikel 11.2.
- 2 In bijlage 2 B. leggen we uit hoe we het afkoopbedrag vaststellen.

Artikel 5.13 Hoe is de omzetting van pensioenaanspraken en pensioenrechten op partnerpensioen vanuit een eerdere regeling gegaan?

- 1 Had uw partner op grond van een eerdere regeling een aanspraak of een recht op weduwenpensioen of partnerpensioen? Dan is deze aanspraak of dit recht op 1 januari 2015 omgezet naar dit pensioenreglement. De aanspraak of het recht op partnerpensioen is door deze omzetting niet veranderd.
- 2 Had uw partner op grond van een eerdere regeling een aanspraak op tijdelijk partnerpensioen? Dan is deze aanspraak op 1 januari 2015 omgezet in extra partnerpensioen. In bijlage 3 leest u hoe we dit gedaan hebben.
- 3 Wanneer het partnerpensioen ingaat en wanneer het eindigt, leest u in artikel 5.9.

Artikel 5.14   **Is verlaging van de aanspraak op partnerpensioen mogelijk?**

- 1 Als u met pensioen gaat, heeft u verschillende keuzemogelijkheden waardoor de aanspraak op partnerpensioen minder kan worden. Uw partner moet daarvoor wel schriftelijk toestemming geven. Meer hierover leest u in hoofdstuk 8.

- 2 We kunnen de aanspraak op partnerpensioen zonder toestemming van uw partner wel verlagen als we de pensioenaanspraken en pensioenrechten moeten verlagen doordat de financiële situatie van het pensioenfonds dit nodig maakt. Meer informatie hierover leest u in hoofdstuk 15.

Hoofdstuk 6 Wezenpensioenen

Wezenpensioenen is het pensioen waar uw kind recht op heeft als u overlijdt. In dit hoofdstuk leest u wie we bedoelen met uw kind en hoe we de hoogte van het wezenpensioen vaststellen. In artikel 6.8 gaan we in op enkele afwijkende regelingen.

Artikel 6.1 Wie heeft er recht op wezenpensioenen?

- 1 Als u overlijdt, heeft uw kind recht op wezenpensioenen.
- 2 Wie bedoelen we met 'uw kind'?
  - uw eigen kind door geboorte, adoptie, erkenning of gerechtelijke vaststelling;
  - uw stiefkind;
  - uw pleegkind, dat u als eigen kind opvoedt en onderhoudt;
  - het kind waarvoor u verplicht bent bij te dragen in de kosten voor zorg en opvoeding, zoals in Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek is vastgelegd.
- 3 Uw kind moet aan deze omschrijving voldoen voordat u met pensioen gaat óf voordat uw deelname aan de pensioenregeling is gestopt.
- 4 Ook het ongeborn kind van u of uw partner heeft vanaf de geboorte recht op wezenpensioenen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:
  - Op het moment dat u overlijdt, bent u deelnemer;
  - Op het moment dat u overlijdt, bent u of uw partner in verwachting van het kind.
- 5 Bent u in de periode tussen 1999 en 2006 geweest deelnemer geworden? Dan heeft ook uw kind dat geboren is nadat uw deelname aan de pensioenregeling is gestopt, recht op wezenpensioenen.

Artikel 6.2 Moet u uw kind aanmelden?

- 1 U hoeft uw kind niet bij ons aan te melden. Als u bent overleden gaan we bij de Basisregistratie Personen (BRP) na wie uw kind(eren) is/ zijn.
- 2 In de volgende situatie moet u uw kind wel aanmelden:
  - Als uw kind een pleegkind is of een kind voor wie u verplicht bent bij te dragen in de kosten van verzorging en opvoeding.
  - Als uw kind in het buitenland woont.
- 3 We beoordelen in alle gevallen of uw kind voldoet aan de voorwaarden om wezenpensioenen van ons te ontvangen.

Artikel 6.3 Wat krijgt uw kind als u overlijdt?

- 1 De hoogte van het wezenpensioen leiden we af van het partnerpensioen. Verder hangt de hoogte van het wezenpensioen af van het moment dat u overlijdt. Er zijn drie situaties mogelijk:
  - Op het moment dat u overlijdt, bent u deelnemer.
  - Op het moment dat u overlijdt, bent u geweest deelnemer.
  - Op het moment dat u overlijdt, bent u gepensioneerd.

- 2 In de volgende situaties is het partnerpensioen lager geworden. Maar daardoor verandert de hoogte van het wezenpensioen niet.
  - Als uw relatie met uw partner is beëindigd en uw ex-partner een aanspraak heeft gekregen op bijzonder partnerpensioen. Meer hierover leest u in hoofdstuk 13.
  - Als u bij uw pensionering gekozen heeft voor een lager partnerpensioen. Meer hierover leest u in hoofdstuk 8.

Artikel 6.4 Hoe hoog is het wezenpensioen als u op het moment van overlijden deelnemer bent?

- 1 Het wezenpensioen is voor elk kind 20% van het partnerpensioen. Hoe hoog het partnerpensioen is staat in artikel 5.6.
- 2 Uitzonderingen op deze regel zijn:
  - Als u vóór 1 januari 2006 deelnemer was, is het wezenpensioen voor elk kind gelijk aan het bedrag dat we op die datum hebben vastgesteld. Vanaf 1 januari 2006 geldt voor de berekening van het wezenpensioen 20% van het partnerpensioen zoals is beschreven in artikel 5.6.
  - Als u tot 1 januari 2013 wezenpensioen had bij Stichting Pensioenfonds Fortis Bank Nederland, dan is het wezenpensioen voor elk kind gelijk aan het bedrag dat we hebben vastgesteld bij de collectieve waardeoverdracht. Vanaf 1 januari 2013 geldt voor de berekening van het wezenpensioen 20% van het partnerpensioen zoals is beschreven in artikel 5.6.
- 3 Om de koopkracht van dit wezenpensioen te behouden nadat het is ingegaan proberen we dit pensioen jaarlijks aan te passen aan de prijsontwikkeling. Dit heet indexatie. Meer informatie hierover leest u in hoofdstuk 14.

Artikel 6.5 Hoe hoog is het wezenpensioen als u op het moment van overlijden gewezen deelnemer bent?

- 1 Het wezenpensioen is voor elk kind 20% van het partnerpensioen dat u heeft opgebouwd tot het moment waarop u geen deelnemer meer bij ons bent. Hoe hoog het partnerpensioen is staat in artikel 5.7.
- 2 Uitzonderingen op deze regel zijn:
  - Als uw deelnemerschap vóór 2006 is gestopt, is het wezenpensioen het bedrag dat we hebben vastgesteld bij het einde van uw deelnemerschap. Hebben we het wezenpensioen daarna geïndexeerd om het mee te laten groeien met de stijging van de prijzen? Dan horen die verhogingen er ook bij.
  - Als u tot 1 januari 2013 wezenpensioen had bij Stichting Pensioenfonds Fortis Bank Nederland, dan is het wezenpensioen voor elk kind gelijk aan het bedrag dat we hebben vastgesteld bij de collectieve waardeoverdracht. Hebben we het wezenpensioen daarna geïndexeerd om het mee te laten groeien met de stijging van de prijzen? Dan horen die verhogingen er ook bij.
Heeft u na 1 januari 2013 verder pensioen opgebouwd bij ons? Dan geldt vanaf die datum voor de berekening van het wezenpensioen 20% van het partnerpensioen zoals is beschreven in artikel 5.7.

- 3 Om de koopkracht van dit wezenpensioen te behouden nadat het is ingegaan proberen we dit pensioen jaarlijks aan te passen aan de prijsontwikkeling. Dit heet indexatie. Meer informatie hierover leest u in hoofdstuk 14.

Artikel 6.6 Hoe hoog is het wezenpensioen als u op het moment van overlijden gepensioneerd bent?

- 1 Het wezenpensioen is voor elk kind 20% van het partnerpensioen dat u heeft opgebouwd tot het moment waarop uw pensioen ingaat. Of als uw deelname aan de pensioenregeling eerder is gestopt, het bedrag dat we hebben vastgesteld bij einde van uw deelnemerschap.
- 2 Uitzonderingen op deze regel zijn:
  - Als uw deelnemerschap vóór 2006 is gestopt, is het wezenpensioen het bedrag dat we hebben vastgesteld bij het einde van uw deelnemerschap. Hebben we het wezenpensioen daarna geïndexeerd om het mee te laten groeien met de stijging van de prijzen? Dan horen die verhogingen er ook bij.
  - Als u tot 1 januari 2013 wezenpensioen had bij Stichting Pensioenfonds Fortis Bank Nederland, dan is het wezenpensioen voor elk kind gelijk aan het bedrag dat we hebben vastgesteld bij de collectieve waardeoverdracht. Hebben we het wezenpensioen daarna geïndexeerd om het mee te laten groeien met de stijging van de prijzen? Dan horen die verhogingen er ook bij.
Heeft u na 1 januari 2013 verder pensioen opgebouwd bij ons? Dan geldt vanaf die datum tot het moment dat uw pensioen ingaat voor de berekening van het wezenpensioen 20% van het partnerpensioen zoals is beschreven in artikel 5.8. Of als uw deelnemerschap eerder is geëindigd, tot het einde van uw deelnemerschap.
- 3 Om de koopkracht van dit wezenpensioen te behouden nadat het is ingegaan proberen we dit pensioen jaarlijks aan te passen aan de prijsontwikkeling. Dit heet indexatie. Meer informatie hierover leest u in hoofdstuk 14.

Artikel 6.7 Wanneer gaat het wezenpensioen in en wanneer eindigt het?

- 1 Het wezenpensioen gaat in op de eerste dag van de maand ná de maand waarin u overlijdt.
- 2 Het wezenpensioen eindigt op de laatste dag van de maand waarin uw kind 21 jaar wordt.
- 3 Mogelijk geldt voor uw kind een andere eindleeftijd. Kijk daarvoor in artikel 6.8.
- 4 Als uw kind overlijdt, eindigt het wezenpensioen op de laatste dag van de maand waarin uw kind overlijdt.

Artikel 6.8 Wanneer geldt voor uw kind een andere eendleeftijd?

Er kan een andere eendleeftijd voor het wezenpensioen gelden als één van de onderstaande situaties van toepassing is.

Is uw opgebouwde pensioen bij Stichting Pensioenfonds Fortis Bank Nederland overgedragen door collectieve waardeoverdracht op 1 januari 2013?

- 1 Dan eindigt het wezenpensioen op de laatste dag van de maand waarin uw kind 18 jaar of 21 jaar wordt. Welke eendleeftijd voor uw kind van toepassing is, hangt af van welke regeling voor u gold bij Stichting Pensioenfonds Fortis Bank Nederland.
- 2 Vervolgens betalen we het wezenpensioen door zolang uw kind kan aantonen dat één van de volgende situaties voor hem geldt:
  - Uw kind volgt voltijd onderwijs waarvoor de Wet studiefinanciering van toepassing is;
  - Uw kind krijgt een Wajong-uitkering die overeenkomt met een arbeidsongeschiktheid van 55% of meer.
- 3 De betaling van het wezenpensioen stopt uiterlijk op de laatste dag van de maand waarin uw kind 27 jaar wordt.

Zijn uw pensioenaanspraken of uw pensioenrechten op basis van een eerdere regeling op 1 januari 2015 omgezet naar deze regeling?

- 4 Dan eindigt het wezenpensioen op de laatste dag van de maand waarin uw kind 18 jaar of 21 jaar wordt. Welke eendleeftijd voor uw kind van toepassing is, hangt af van welke eerdere regeling voor u gold.
- 5 Vervolgens betalen we het wezenpensioen door zolang uw kind kan aantonen dat één van de volgende situaties voor hem geldt:
  - Uw kind volgt voltijd onderwijs en kan daardoor niet in eigen onderhoud voorzien;
  - Uw kind kan door ziekte of gebreken minder dan 55% verdienen van wat een gezonde leeftijdsgenoot kan verdienen;
  - Uw kind woont thuis en zorgt voor een groot deel van de tijd voor het huishouden. Uw kind doet dit omdat de nog levende ouder door medische oorzaken niet meer dan 10% van het huishouden kan doen.
- 6 De betaling van het wezenpensioen stopt uiterlijk op de laatste dag van de maand waarin uw kind 27 jaar wordt.

Artikel 6.9 Wat gebeurt er als uw kind ouderloos wordt?

Verliest uw kind ook de andere ouder? Dan verdubbelen we het wezenpensioen. We doen dit in de maand na de maand waarin uw kind geen ouders meer heeft.

Deel V Hoe wordt de opbouw van uw pensioen betaald?

Hoofdstuk 7 Financiering van de pensioenregeling

Voor de financiering van de pensioenregeling betaalt uw werkgever premie. Deze premie bestaat uit een werkgeversbijdrage en een deelnemersbijdrage. Sinds 12 juni 2014 is de pensioenregeling een CDC-regeling. Bij een CDC-regeling geldt dat de werkgever niet meer betaalt dan de vastgestelde maximale pensioenpremie. In dit hoofdstuk leest u hoe de premie wordt vastgesteld en hoe deze aan ons wordt betaald.

Artikel 7.1 Wat bedoelen we met bepaalde begrippen in dit hoofdstuk?

CDC (Collective Defined Contribution)-regeling:

De door uw werkgever te betalen pensioenpremie ligt vast wat betreft:

- de manier waarop de pensioenpremie wordt vastgesteld;
- de maximale hoogte van de te betalen pensioenpremie.

Als blijkt dat de premie in een jaar niet voldoende is voor de financiering van de beoogde pensioenopbouw, zullen we de opbouwpercentages naar evenredigheid moeten verlagen. Meer hierover leest u in de artikelen 4.2 en 5.3.

Hierdoor is de hoogte van de pensioenopbouw en daarmee van de pensioenuitkering onzeker.

We kunnen uw werkgever nooit verplichten meer pensioenpremie te betalen en uw werkgever zal dit ook nooit doen.

We zullen uw werkgever ook nooit premie terugbetalen of minder premie laten betalen.

Artikel 7.2 Wie stelt de pensioenpremie vast?

- 1 In de uitvoeringsovereenkomst leggen de werkgever en het pensioenfonds de manier waarop de pensioenpremie wordt berekend vast. Dit doen zij voor een periode van vijf jaar. Ook ligt voor deze periode de maximale hoogte van de pensioenpremie vast.
- 2 Dit geldt ook voor het uitvoeringsreglement van het pensioenfonds.

Artikel 7.3 Hoe hoog is de premie maximaal?

De jaarlijkse pensioenpremie is voor de jaren 2015 tot en met 2019 maximaal 35% van de som van alle pensioengevende salarissen.

Artikel 7.4 Wie betaalt de premie?

- 1 Uw werkgever betaalt aan ons maandelijks een twaalfde deel van de op jaarbasis vastgestelde pensioenpremie.
- 2 De pensioenpremie bestaat uit een werkgeversbijdrage en een deelnemersbijdrage. Uw werkgever houdt uw deelnemersbijdrage in op uw brutosalaris.

- 3 Als deelnemer betaalt u een bijdrage aan de pensioenpremie. De deelnemersbijdrage is 5,5% van uw maandelijkse pensioengrondslag. Wat uw maandelijkse pensioengrondslag is, leest u in artikel 3.3
- 4 Als u een WAO- of WIA-uitkering krijgt, hoeft u geen deelnemersbijdrage te betalen voor de pensioenopbouw over het arbeidsongeschikte deel. Ook niet na beëindiging van uw arbeids-overeenkomst met uw werkgever. Meer hierover leest u in hoofdstuk 12.

Artikel 7.5 Kan uw werkgever besluiten om minder of geen premie te betalen?

- 1 Uw werkgever kan besluiten om minder of geen werkgeversbijdrage te betalen. Dit kan alleen bij een ingrijpende wijziging van de omstandigheden.
- 2 Als uw werkgever een dergelijk besluit neemt, dan moeten de vakbonden daarmee akkoord gaan.
- 3 De deelnemersbijdrage moet uw werkgever aan ons blijven betalen.
- 4 Gaat uw werkgever minder of geen werkgeversbijdrage betalen? Dan bouwt u naar evenredigheid minder pensioen op.
- 5 Heeft u minder pensioen opgebouwd doordat uw werkgever minder of geen werkgeversbijdrage betaald heeft? Dan kan uw werkgever later besluiten om de gemiste premie helemaal of gedeeltelijk te vergoeden.

Deel VI Als u met pensioen gaat

Hoofdstuk 8 Keuzemogelijkheden

Als u bijna met pensioen gaat, kunt u een aantal keuzes maken. In de eerste plaats kunt u in overleg met uw werkgever kiezen op welk moment u met pensioen gaat. Verder kunt u de hoogte van het ouderdomspensioen en het partnerpensioen aanpassen. In dit hoofdstuk leest u welke keuzemogelijkheden er zijn en welke voorwaarden daarvoor gelden. De gevolgen van verschillende keuzemogelijkheden voor uw pensioen kunt u bekijken met de pensioenplanner op onze website www.abnamropensioenfonds.nl/pensioenplanner. Uw keuzes legt u vast op het keuzeformulier dat in de pensioenplanner staat.

Is uw huwelijk of partnerrelatie beëindigd en heeft u toen afgesproken dat uw ex-partner een zelfstandig recht heeft op ouderdomspensioen (conversie)? Dan gelden de artikelen 8.3, 8.4 en 8.9 ook voor uw ex-partner. Meer leest u hierover in hoofdstuk 13 Einde van uw huwelijk of partnerrelatie.

Artikel 8.1 Algemeen

- 1 Als u gebruik maakt van één of meer keuzemogelijkheden in dit hoofdstuk, berekenen we uw pensioen opnieuw. We doen dat altijd in deze volgorde:
  - We berekenen eerst wat er verandert als u de keuze maakt om uw pensioen eerder of later te laten ingaan. Ook als u voor een deel uw pensioen eerder of later laat ingaan. Hierover gaan de artikelen 8.3 t/m 8.5.
  - Daarna berekenen we wat er verandert als u de keuze maakt om een deel van uw ouderdomspensioen uit te ruilen voor partnerpensioen. Of andersom. Hierover gaan de artikelen 8.6 t/m 8.8.
  - Als laatste berekenen we wat er verandert doordat u een keuze maakt over de hoogte van uw ouderdomspensioen. Hierover gaat artikel 8.9.
- 2 Bij de verschillende keuzemogelijkheden houden we rekening met de maxima in de belastingwetgeving.
- 3 Als uw pensioen eenmaal is ingegaan, kunt u de keuzes die u heeft gemaakt niet meer wijzigen.

Artikel 8.2 Hoe geeft u uw keuzes aan ons door?

- 1 U moet uw keuze schriftelijk aan ons voorleggen. Dat doet u door het invullen van het keuzeformulier.

Wanneer moet u uw keuzes aan ons doorgeven?

- 2 Dit is afhankelijk van het moment waarop u met pensioen wilt gaan. Standaard is dat de eerste van de maand waarin u uw eerste AOW-pensioen krijgt.
  - Wilt u uw ouderdomspensioen eerder laten ingaan? Dan moet u dit tenminste één maand voor de gewenste pensioendatum aan ons doorgeven.
  - Wilt u uw ouderdomspensioen later laten ingaan? Dan moet u dit uiterlijk één maand voor de maand waarin uw AOW-pensioen ingaat aan ons doorgeven.
  - Dit geldt ook als u met deeltijdpensioen wilt gaan.

- 3 Tenminste zes maanden vóór de gewenste pensioendatum bespreekt u dit met uw werkgever.
- 4 Wilt u ouderdomspensioen en partnerpensioen uitruilen? Of wilt u de hoogte van uw ouderdomspensioen variëren? Dan moet u dit uiterlijk één maand voor de maand waarin uw ouderdomspensioen ingaat aan ons doorgeven.

Artikel 8.3 Wilt u uw ouderdomspensioen eerder laten ingaan?

- 1 Uw ouderdomspensioen gaat in op de eerste dag van de maand waarin u uw eerste AOW-pensioen krijgt. Maar u kunt met uw werkgever afspreken uw ouderdomspensioen eerder te laten ingaan. Op z'n vroegst op de eerste dag van de maand waarin u 57 jaar wordt.
- 2 Als uw ouderdomspensioen eerder ingaat, krijgt u daardoor van ons maandelijks minder pensioen. U bouwt namelijk minder lang pensioen op en we moeten waarschijnlijk langer pensioen uitbetalen.
- 3 Hoe we de hoogte van uw ouderdomspensioen bij deze keuze berekenen, leest u in bijlage 1 C.

Welke voorwaarden gelden er om uw pensioen eerder te laten ingaan?

- 4 Daarbij zijn twee situaties mogelijk.
  1. U bent deelnemer
  2. U bent gewezen deelnemer

U bent deelnemer:

- Uw werkgever stemt ermee in dat uw arbeidsovereenkomst eindigt voor u uw AOW-leeftijd heeft bereikt. Tenzij u uw pensioen gedeeltelijk vervroegd wilt laten ingaan. Meer hierover leest u in artikel 8.5.
- U vraagt zijn toestemming minstens zes maanden voor de maand waarin u uw pensioen wilt laten ingaan. Uw werkgever geeft zijn toestemming schriftelijk. U stuurt ons daarvan een kopie op het moment dat u ons vraagt om uw pensioen eerder te laten ingaan.
- Wilt u uw pensioen laten ingaan vóór uw 60e jaar? Dan eist de wet dat u niet direct ergens anders betaald werk gaat doen om het verlies in inkomen op te vangen omdat uw arbeidsovereenkomst is geëindigd. Ook mag u op dat moment geen plannen hebben om dat te gaan doen.
- Uw partner stemt in met uw keuze om uw ouderdomspensioen eerder te laten ingaan. Het partnerpensioen wordt door de vervroeging ook lager omdat de pensioenopbouw eerder stopt. De hoogte van het partnerpensioen is gelijk aan wat u tot de feitelijke pensioendatum heeft opgebouwd. Het wezenpensioen is 20% van het vastgestelde partnerpensioen.

U bent gewezen deelnemer:

- Bij de werkgever waar u op dat moment werkt, gaat u met pensioen. U wilt uw ouderdomspensioen bij ons eerder laten ingaan omdat uw pensioen bij uw werkgever ook eerder ingaat. U wilt dat beide pensioenen tegelijk ingaan.
- Wilt u uw pensioen laten ingaan vóór uw 60e jaar? Dan eist de wet dat u niet direct ergens anders betaald werk gaat doen om het verlies in inkomen op te vangen omdat uw arbeidsovereenkomst is geëindigd. Ook mag u op dat moment geen plannen hebben om dat te gaan doen.

Wilt u tijdelijk ouderdomspensioen omdat u nog geen AOW –pensioen krijgt?

- 5 Laat u uw ouderdomspensioen eerder ingaan dan op de eerste dag van de maand waarin u uw AOW-leeftijd bereikt? Dan kunt u een deel van uw ouderdomspensioen uitruilen voor tijdelijk ouderdomspensioen.

Dit tijdelijk ouderdomspensioen eindigt naar keuze:

- Op de eerste dag van de maand waarin uw AOW-pensioen ingaat; of
- Op de laatste dag van de maand waarin uw AOW-pensioen ingaat.

Het tijdelijk ouderdomspensioen dat u met deze uitruil maximaal kunt krijgen is twee maal het AOW-bedrag voor een gehuwde inclusief vakantiegeld. Wat de gevolgen zijn voor uw ouderdomspensioen, leest u in bijlage 1 B.

Krijgt u tijdelijk ouderdomspensioen van ons en wordt uw AOW-leeftijd hoger door een wettelijke maatregel?

- 6 Dan berekenen we uw tijdelijk ouderdomspensioen opnieuw op basis van uw hogere AOW-leeftijd. Het bedrag dat u per maand krijgt wordt daardoor lager.

Wilt u niet dat we u tot uw nieuwe AOW-leeftijd een lager tijdelijk ouderdomspensioen betalen? Dan kunt u schriftelijk bezwaar maken. In dat geval blijven we het eerder vastgestelde bedrag betalen.

- 7 Wilt u uw ouderdomspensioen eerder laten ingaan? Dan moeten we tenminste één maand voor de feitelijke pensioendatum van u het keuzeformulier hebben ontvangen.

Artikel 8.4 Wilt u uw ouderdomspensioen later laten ingaan?

- 1 U kunt uw ouderdomspensioen later laten ingaan dan op de eerste dag van de maand waarin u uw eerste AOW-pensioen krijgt. Dit kan alleen als u in dienst blijft bij uw werkgever.

Hoe lang kunt u uw pensioen uitstellen?

- 2 Uitstel van uw pensioen is mogelijk tot:
- vijf jaar nadat u uw AOW-leeftijd heeft bereikt;
  - uw arbeidsovereenkomst met uw werkgever eindigt;
  - de hoogte van uw ouderdomspensioen de grens bereikt van 100% van het vastgestelde pensioengevend salaris dat u als laatste heeft gekregen. Meer leest u over uw pensioengevend salaris in artikel 3.1.

Als één van deze situaties zich voordoet, gaan we uw pensioen betalen.

Welke voorwaarden gelden er om uw pensioen later te laten ingaan?

- 3 Daarbij zijn twee situaties mogelijk.
- U bent deelnemer
  - U bent gewezen deelnemer

U bent deelnemer:

- Uw werkgever stemt ermee in dat uw arbeidsovereenkomst doorloopt nadat u uw AOW-leeftijd heeft bereikt. U vraagt zijn toestemming minstens zes maanden voor de maand waarin u uw AOW-leeftijd bereikt. Uw werkgever geeft zijn toestemming schriftelijk. U stuurt ons daarvan een kopie op het moment dat u ons vraagt om uw pensioen later te laten ingaan.
- Loopt uw arbeidsovereenkomst door omdat in uw arbeidsovereenkomst een andere pensioenleeftijd is afgesproken? Dan stuurt u ons een kopie van deze arbeidsovereenkomst.

Zolang u in dienst blijft van uw werkgever bouwt u ouderdomspensioen en partnerpensioen op. Maar niet langer dan tot de eerste dag van de maand waarin u 67 jaar wordt.

U bent gewezen deelnemer:

- U wilt uw ouderdomspensioen later laten ingaan omdat het ouderdomspensioen op basis van de regeling bij uw huidige werkgever ook later ingaat. U wilt dat beide pensioenen tegelijk ingaan.
- Ieder jaar in januari stuurt u ons een verklaring met het aantal uren dat u werkt bij uw huidige werkgever. Is uw pensioen bij uw huidige werkgever geheel of gedeeltelijk ingegaan, dan gaat het bij ons opgebouwde ouderdomspensioen in de daarop volgende maand in. Ook als we deze verklaring in januari niet van u hebben gekregen, gaat uw ouderdomspensioen in de daarop volgende maand in.

- 4 Als uw ouderdomspensioen later ingaat, krijgt u daardoor van ons maandelijks meer pensioen. Hoe langer u uw pensioen uitstelt, hoe hoger uw pensioen wordt.
- 5 Hoe we de hoogte van uw ouderdomspensioen bij deze keuze berekenen, leest u in bijlage 1 D.
- 6 Wilt u uw ouderdomspensioen later laten ingaan? Dan moeten we tenminste één maand voor de maand waarin u uw AOW-leeftijd bereikt van u het keuzeformulier hebben ontvangen.

Artikel 8.5 Wilt u uw ouderdomspensioen gedeeltelijk laten ingaan?

- 1 Voordat u volledig met pensioen gaat, kunt u in deeltijd met pensioen gaan (deeltijdpensioen). Deze keuze heeft u niet als u gewezen deelnemer of ex-partner bent.
- 2 Tegelijk met het deeltijdpensioen gaat u minder uren werken bij uw werkgever. Het deeltijdpensioen komt overeen met het aantal uren dat u minder gaat werken.
- 3 Op z'n vroegst kan het deeltijdpensioen ingaan op de eerste dag van de maand waarin u 57 jaar wordt. De datum waarop daarna uw ouderdomspensioen volledig ingaat, bepaalt u in overleg met uw werkgever.
- 4 Wilt u met deeltijdpensioen gaan? Dan gelden de volgende voorwaarden:
  - De arbeidsovereenkomst met uw werkgever loopt gedeeltelijk door.
  - Uw werkgever is akkoord dat u in deeltijd met pensioen gaat. U vraagt zijn toestemming minstens zes maanden voor de maand waarin u uw deeltijdpensioen wilt laten ingaan. Uw werkgever geeft zijn toestemming schriftelijk. U stuurt ons daarvan een kopie op het moment dat u ons vraagt om in deeltijd met pensioen te gaan.

- Uw partner stemt in met uw keuze om met deeltijdpensioen te gaan. Het partnerpensioen wordt bij gedeeltelijke vervroeging lager omdat de pensioenopbouw voor een deel eerder stopt.
- Wilt u uw deeltijdpensioen in laten gaan voor uw 60e jaar? Dan eist de wet dat u niet direct ergens anders betaald werk gaat doen om het verlies in inkomen op te vangen omdat uw arbeidsovereenkomst gedeeltelijk is geëindigd. Ook mag u op dat moment geen plannen hebben om dat te gaan doen.

5 Zolang u blijft werken bouwt u over het deel dat u werkt ouderdompensioen en partnerpensioen op. De opbouw stopt uiterlijk op de eerste van de maand waarin u 67 jaar wordt.

6 Wilt u uw ouderdompensioen gedeeltelijk laten ingaan? Dan moeten we tenminste één maand voor de feitelijke pensioendatum van u het keuzeformulier hebben ontvangen.

Artikel 8.6 Wilt u het partnerpensioen uitruilen voor hoger ouderdompensioen?

1 Op het moment dat uw pensioen ingaat, kunt u het partnerpensioen gedeeltelijk of helemaal uitruilen voor een hoger ouderdompensioen.

2 Bijzonder partnerpensioen bestemd voor uw ex-partner kunt u niet uitruilen. Lees meer hierover in hoofdstuk 13.

3 Hoe we de hoogte van uw ouderdompensioen en het partnerpensioen in deze situatie berekenen, leest u in bijlage 1 E.

4 Wilt u het partnerpensioen voor een deel of helemaal uitruilen voor een hoger ouderdompensioen? Dan geldt de volgende voorwaarde:

- Uw partner stemt ermee in dat u het partnerpensioen voor een deel of helemaal uitruilt voor een hoger ouderdompensioen. Na de uitruil krijgt uw partner minder of geen pensioen als u overlijdt.

5 De uitruil heeft geen gevolgen voor de hoogte van het wezenpensioen.

6 Wilt u het partnerpensioen uitruilen voor een hoger ouderdompensioen? Dan moeten we tenminste één maand voor de feitelijke pensioendatum van u het keuzeformulier hebben ontvangen.

Artikel 8.7 Wilt u een deel van uw ouderdompensioen uitruilen voor een hoger partnerpensioen?

1 Op het moment dat uw pensioen ingaat, kunt u het ouderdompensioen gedeeltelijk uitruilen voor een hoger partnerpensioen.

2 Het verevend deel van uw ouderdompensioen kunt u niet uitruilen, omdat dit deel van uw ouderdompensioen voor uw ex-partner bestemd is. Lees meer hierover in hoofdstuk 13.

- 3 Hoe we de hoogte van uw ouderdomspensioen en partnerpensioen in deze situatie berekenen, leest u in bijlage 1 F. Hierbij geldt de volgende voorwaarde:
  - Het verhoogde partnerpensioen mag, samen met het eventuele bijzonder partnerpensioen, niet hoger zijn dan 70% van het ouderdomspensioen na uitruil.
- 4 De uitruil heeft geen gevolgen voor de hoogte van het wezenpensioen.
- 5 Wilt u een deel van uw ouderdomspensioen uitruilen voor een hoger partnerpensioen? Dan moeten we tenminste één maand voor de feitelijke pensioendatum van u het keuzeformulier hebben ontvangen.

Artikel 8.8 Wilt u een pensioen op twee levens?

- 1 Op het moment dat uw pensioen ingaat, kunt u het ouderdomspensioen en partnerpensioen zo verdelen dat het voor de hoogte van het ouderdomspensioen niet uitmaakt wie van u beiden het eerst overlijdt. Nadat één van u beiden is overleden, krijgt de ander 75% van het pensioen dat u krijgt zolang u beiden leeft.
- 2 Hoe we de hoogte van uw ouderdomspensioen en het partnerpensioen in deze situatie berekenen, leest u in bijlage 1 G.
- 3 Deze keuze kan alleen als u het ouderdomspensioen én het partnerpensioen omzet. Deze keuze is niet mogelijk in de volgende gevallen:
  - U wilt uw ouderdomspensioen in hoogte laten variëren. Meer hierover leest u in artikel 8.9.
  - U wilt het partnerpensioen voor een deel of helemaal uitruilen voor een hoger ouderdomspensioen. Meer hierover leest u in artikel 8.6.
  - U wilt een deel van uw ouderdomspensioen uitruilen voor een hoger partnerpensioen. Meer hierover leest u in artikel 8.7.
- 4 Bijzonder partnerpensioen en eventueel verevend ouderdomspensioen kunt u niet uitruilen, omdat deze pensioenen voor uw ex-partner bestemd zijn. Lees meer hierover in hoofdstuk 13.
- 5 Heeft uw ex-partner recht op een deel van uw ouderdomspensioen (het verevend deel)? Dan trekken we dit deel af van het te betalen bedrag, zolang u of uw ex-partner leeft.
- 6 Wilt u een pensioen op twee levens? Dan moeten we tenminste één maand voor de feitelijke pensioendatum van u het keuzeformulier hebben ontvangen.

Artikel 8.9 Wilt u uw ouderdomspensioen in hoogte variëren?

- 1 Op het moment dat uw pensioen ingaat, kunt u voor een bepaalde periode uw ouderdomspensioen in hoogte laten variëren. U kunt kiezen uit twee mogelijkheden:
  - U krijgt de eerste vijf of tien jaar een hoger pensioen en daarna een lager pensioen.
  - U krijgt de eerste vijf of tien jaar een lager pensioen en daarna een hoger pensioen.
- 2 Wilt u de hoogte van uw pensioen variëren? Dan geldt de volgende voorwaarde:
  - De verhouding tussen de hoogste en de laagste uitkering is 100 : 75%.

- 3 Als u vervroegd met pensioen gaat, mag bij de verhoudingsberekening een bedrag ter grootte van twee maal het AOW-bedrag voor een gehuwde inclusief vakantiegeld buiten beschouwing blijven.
- 4 Hoe we de hoogte van uw ouderdomspensioen in deze situatie berekenen, leest u in bijlage 1 H.
- 5 De variatie in hoogte van uw ouderdomspensioen heeft geen gevolgen voor de hoogte van het partnerpensioen.
- 6 Wilt u uw ouderdomspensioen in hoogte variëren? Dan moeten we tenminste één maand voor de feitelijke pensioendatum van u het keuzeformulier hebben ontvangen.

Artikel 8.10 Wat gebeurt er met uw prepensioen als u eerder of later met pensioen gaat?

- 1 Had u prepensioen opgebouwd in de pensioenregeling van Stichting Pensioenfonds Fortis Bank Nederland? Dan heeft u deze aanspraak gehouden. Lees meer hierover in artikel 4.7.
- 2 Uw prepensioen gaat in vanaf de eerste dag van de maand waarin u 62 jaar wordt.
- 3 Kiest u er voor om uw ouderdomspensioen in te laten gaan voor de eerste dag van de maand waarin u 62 jaar wordt, dan gaat ook uw prepensioen eerder in. Hoe we de hoogte van uw prepensioen bij vervroeging berekenen, leest u in bijlage 1 I.
- 4 Laat u uw prepensioen niet ingaan voor of op uw 62e jaar, dan zetten we het prepensioen om in een extra aanspraak op ouderdomspensioen met pensioenrichtleeftijd 67 jaar. Of in een extra aanspraak op ouderdomspensioen met pensioenrichtleeftijd 65 jaar als uw pensioenopbouw voor 1 januari 2014 is gestopt.
- 5 Hoe we de hoogte van het extra ouderdomspensioen berekenen, leest u in bijlage 1 I.

Artikel 8.11 Wat gebeurt er met uw ongehuwdenpensioen als u eerder of later met pensioen gaat?

- 1 Heeft u ongehuwdenpensioen opgebouwd in de pensioenregeling van Stichting Pensioenfonds Fortis Bank Nederland? Dan heeft u deze aanspraak gehouden. Lees meer hierover in artikel 4.7.
- 2 Kiest u er voor om uw ouderdomspensioen in te laten gaan voor de eerste dag van de maand waarin u 65 jaar wordt en heeft u op dat moment geen partner? Dan gaat ook uw ongehuwdenpensioen eerder in.
- 3 Laat u uw ouderdomspensioen later ingaan dan op uw 65e jaar, dan gaat het ongehuwdenpensioen ook later in. Voorwaarde is dat u op het moment dat uw pensioen ingaat geen partner heeft.

Deel VII   Gebeurtenissen die gevolgen hebben voor uw pensioenopbouw

Hoofdstuk 9   Einde deelnemerschap

In dit hoofdstuk leest u over de verschillende situaties waarin uw deelnemerschap aan onze pensioenregeling eindigt. Een van deze situaties is als uw arbeidsovereenkomst met uw werkgever eindigt. U bent dan niet langer deelnemer, maar gewezen deelnemer. U blijft toch deelnemen aan de pensioenregeling als u een WAO- of WIA-uitkering krijgt of als u dit in de beëindigingsovereenkomst met uw werkgever heeft afgesproken. In dit hoofdstuk leest u ook wat er met uw opgebouwde pensioen gebeurt als uw deelname aan de pensioenregeling eindigt. En wat u eventueel met uw opgebouwde pensioen kunt doen.

Artikel 9.1   Wanneer eindigt uw deelnemerschap?

Uw deelnemerschap eindigt in de volgende situaties:

- U overlijdt.
- Uw pensioen gaat in of u bereikt uw AOW-leeftijd.
- Uw arbeidsovereenkomst met uw werkgever eindigt.
- De pensioenovereenkomst is niet meer op u van toepassing.
- De uitvoeringsovereenkomst tussen uw werkgever en ons eindigt.

Op deze hoofdregel zijn enkele uitzonderingen:

Als uw arbeidsovereenkomst is beëindigd, blijft u toch deelnemer in de volgende situaties:

- U heeft met uw werkgever in uw beëindigingsovereenkomst afgesproken dat uw pensioenopbouw doorgaat en hoe lang;
- U bent arbeidsongeschikt en u krijgt een WAO- of WIA-uitkering; Meer hierover leest u in hoofdstuk 12.

Is de uitvoeringsovereenkomst tussen uw werkgever en ons beëindigd? En is uw pensioen niet door collectieve waardeoverdracht overgedragen aan een andere pensioenuitvoerder? Dan wordt uw deelnemerschap toch voortgezet als u direct daarvoor ziek of arbeidsongeschikt bent. Meer hierover leest u in artikel 12.6 of 12.11.

Artikel 9.2   Wat gebeurt er als uw arbeidsovereenkomst eindigt voordat u uw AOW-leeftijd heeft bereikt?

- 1 Als uw arbeidsovereenkomst eindigt voordat u uw AOW-leeftijd heeft bereikt, stopt uw deelnemerschap.
- 2 U houdt aanspraak op:
  - ouderdomspensioen;
  - partnerpensioen voor uw partner;
  - • wezenpensioen voor uw kind(eren).

- 3 Uw aanspraken op ouderdomspensioen en partnerpensioen bestaan uit:
  - Het ouderdomspensioen en partnerpensioen dat u bij ons heeft opgebouwd tot de datum waarop uw arbeidsovereenkomst eindigt;
  - Heeft u pensioen opgebouwd via een andere werkgever en heeft u dat overgedragen naar ons? Dan hoort dit er ook bij;
  - De indexaties die we tot dat moment hebben toegekend om de pensioenen mee te laten groeien met de stijging van de prijzen.
- 4 Het wezenpensioen is geen pensioen dat u opbouwt. Het is een verzekering. Deze verzekering vervalt als uw kind(eren) niet meer voldoen aan de leeftijdseis. Meer hierover leest u in hoofdstuk 6.
- 5 U krijgt van ons een opgave van uw pensioenaanspraken die op de datum waarop uw arbeidsovereenkomst is geëindigd aan u zijn toegekend.
- 6 U kunt uw aanspraak op ouderdomspensioen gedeeltelijk uitruilen voor een hogere aanspraak op partnerpensioen. Hierbij geldt de volgende voorwaarde: het verhoogde partnerpensioen mag, samen met een eventueel bijzonder partnerpensioen, niet hoger zijn dan 70% van het ouderdomspensioen na de uitruil.
- 7 Hoe we de hoogte van uw ouderdomspensioen en partnerpensioen in deze situatie berekenen, leest u in bijlage 1 J.

Artikel 9.3   Wat gebeurt er met uw pensioenaanspraken na de beëindiging van uw deelnemerschap?

U kunt kiezen uit twee mogelijkheden:

- U kunt uw pensioenaanspraken bij ons laten staan. Hoe we met uw pensioenaanspraken omgaan, leest u in artikel 9.4.
- U kunt de waarde van uw pensioenaanspraken overdragen naar de pensioenuitvoerder van uw nieuwe werkgever. Wat u dan moet doen, leest u in hoofdstuk 10.

Artikel 9.4   Hoe houden uw pensioenaanspraken na het einde van uw deelnemerschap hun koopkracht?

Om de koopkracht van uw pensioenaanspraken te behouden proberen we uw pensioenaanspraken jaarlijks aan te passen aan de prijsontwikkeling. Dit heet indexatie. Meer informatie hierover leest u in hoofdstuk 14.

Artikel 9.5   Kunnen uw pensioenaanspraken na het einde van uw deelnemerschap minder worden?

We kunnen de pensioenaanspraken die u bij ons heeft opgebouwd verlagen als de financiële situatie van het pensioenfonds dit noodzakelijk maakt. Meer over deze mogelijkheid leest u in hoofdstuk 15.

Hoofdstuk 10 Waardeoverdracht

Als uw arbeidsovereenkomst met uw werkgever is geëindigd, stopt uw pensioenopbouw bij ons. U bent dan gewezen deelnemer. U kunt de waarde van uw opgebouwde pensioen meenemen naar de pensioenuitvoerder van uw nieuwe werkgever. Dat noemen we een uitgaande waardeoverdracht. Andersom is ook mogelijk. Als u in dienst komt bij de bank of één van de andere aangesloten ondernemingen, dan kunt u de waarde van de pensioenaanspraken die u via uw vorige werkgever heeft opgebouwd overdragen naar ons. Dat noemen we een inkomende waardeoverdracht. In dit hoofdstuk leest u wat waardeoverdracht inhoudt van ons naar een andere pensioenuitvoerder (artikel 10.2) en van een andere pensioenuitvoerder naar ons (artikel 10.3) en wat u moet doen om waardeoverdracht te regelen.

Naast individuele waardeoverdracht kunnen we meewerken aan collectieve waardeoverdracht. Meer daarover leest u in artikel 10.5.

Artikel 10.1 Algemeen

We werken mee aan individuele waardeoverdrachten. Maar alleen als het mag volgens de geldende pensioenwet- en regelgeving.

Artikel 10.2 Wilt u uw pensioenaanspraken overdragen van ons naar een andere pensioenuitvoerder?

Wat houdt uitgaande waardeoverdracht in?

- 1 Als u gewezen deelnemer bent, kunt u de waarde van uw pensioenaanspraken die u bij ons heeft opgebouwd overdragen naar de pensioenuitvoerder van uw nieuwe werkgever. Uw opgebouwde aanspraken op ouderdomspensioen en partnerpensioen hebben een bepaalde waarde. We berekenen deze waarde met rekenregels die wettelijk zijn vastgelegd.
- 2 Bij uw nieuwe pensioenuitvoerder krijgt u nieuwe pensioenaanspraken op basis van de pensioenregeling van uw nieuwe werkgever. Door de overdracht verandert de waarde niet. Maar door verschillen in de beide pensioenregelingen kan de hoogte van de pensioenaanspraken verschillend zijn.
- 3 Heeft uw ex-partner na scheiding een aanspraak op bijzonder partnerpensioen? Dan wordt de waarde van deze aanspraak niet overgedragen. Heeft uw ex-partner aanspraak op een deel van uw ouderdomspensioen (het verevend deel)? De waarde van deze aanspraak gaat wel mee naar uw nieuwe pensioenuitvoerder.

Wat moet u doen om waardeoverdracht naar uw nieuwe pensioenuitvoerder te regelen?

- 4 U vraagt bij uw nieuwe pensioenuitvoerder schriftelijk waardeoverdracht aan. Uw nieuwe pensioenuitvoerder vraagt bij ons de waarde op van uw pensioenaanspraken. Op basis hiervan maakt uw nieuwe pensioenuitvoerder een offerte voor u. In deze offerte ziet u wat bij deze pensioenuitvoerder uw nieuwe pensioenaanspraken zullen zijn. Nadat u de offerte heeft beoordeeld beslist u of u voor waardeoverdracht kiest.
- 5 Als u voor waardeoverdracht kiest, moet uw partner toestemming geven voor de overdracht van de waarde van de aanspraak op partnerpensioen.

6 Voor deze waardeoverdracht betaalt u geen kosten.

Artikel 10.3 Wilt u uw pensioenaanspraken overdragen van een andere pensioenuitvoerder naar ons?

Wat houdt inkomende waardeoverdracht in?

- 1 Bent u deelnemer in onze pensioenregeling geworden? En heeft u pensioen opgebouwd bij een andere pensioenuitvoerder? Dan kunt u de waarde van die pensioenaanspraken overdragen naar ons.
- 2 Uw opgebouwde pensioenaanspraken hebben een bepaalde waarde. De andere pensioenuitvoerder berekent deze waarde met rekenregels die wettelijk zijn vastgelegd. Met deze waarde krijgt u bij ons nieuwe pensioenaanspraken op basis van onze pensioenregeling. Door de overdracht verandert de waarde niet. Maar door verschillen in de beide pensioenregelingen kan de hoogte van de pensioenaanspraken verschillend zijn.
- 3 Heeft uw ex-partner na scheiding een aanspraak op bijzonder partnerpensioen? Dan wordt de waarde van deze aanspraak niet overgedragen. Heeft uw ex-partner aanspraak op een deel van uw ouderdomspensioen (het verevend deel)? De waarde van deze aanspraak gaat wel mee naar ons.

Wat moet u doen om waardeoverdracht naar ons te regelen?

- 4 U vraagt schriftelijk waardeoverdracht bij ons aan. Dit doet u door het formulier 'Aanvraag offerte waardeoverdracht' in te vullen en naar ons op te sturen. We vragen bij uw vorige pensioenuitvoerder de waarde op van uw daar opgebouwde pensioenaanspraken. Daarna bieden we u een offerte aan met de nieuwe pensioenaanspraken in onze regeling. Nadat u de offerte heeft beoordeeld, beslist u of u voor waardeoverdracht kiest.
- 5 Als u voor waardeoverdracht kiest, moet uw partner toestemming geven voor de overdracht van de waarde van de aanspraak op partnerpensioen.
- 6 Voor deze waardeoverdracht betaalt u geen kosten.
- 7 Om de koopkracht van deze nieuwe pensioenaanspraken te behouden proberen we deze jaarlijks aan te passen aan de prijsontwikkeling. Dit heet indexatie. Meer informatie hierover leest u in hoofdstuk 14.

Artikel 10.4 Moeten pensioenuitvoerders altijd meewerken aan waardeoverdracht?

- 1 Pensioenuitvoerders moeten meewerken aan waardeoverdracht.
- 2 Maar er zijn wettelijke uitzonderingen. Enkele voorbeelden zijn:
  - Als de financiële situatie van één van beide pensioenuitvoerders slecht is, wordt de procedure voor waardeoverdracht uitgesteld. Dat is het geval wanneer bij één van beide pensioenfondsen de dekkingsgraad lager is dan 100%. Of als een pensioenuitvoerder een verzekeraar is waarop de noodregeling van toepassing is. Als de financiële situatie weer op orde is, gaat de procedure voor waardeoverdracht weer verder.
  - Als uw deelnemerschap vóór 8 juli 1994 is beëindigd.

Artikel 10.5   **Zijn er andere situaties waarbij waardeoverdracht voorkomt?**

Er zijn ook andere situaties waarbij we waardeoverdracht willen of moeten toepassen. Deze situaties staan in de Pensioenwet beschreven.

We noemen dat collectieve waardeoverdracht. De rekenregels die wettelijk zijn vastgesteld gelden dan niet.

Hoofdstuk 11 Afkoop

Afkoop betekent dat u in één keer een bedrag van ons krijgt en geen maandelijks pensioen meer. We doen dit als u maar weinig pensioen bij ons heeft opgebouwd. Volgens de Pensioenwet mogen we uw pensioen niet afkopen. Behalve als het bedrag dat u per jaar zou krijgen onder een bepaalde grens ligt. De wettelijke afkoopgrens is vanaf 1 januari 2015 € 462,88 op jaarbasis. Dit bedrag wordt jaarlijks aangepast aan de prijsontwikkeling. In dit hoofdstuk leest u hoe afkoop van de verschillende pensioen-soorten gaat.

Artikel 11.1 Afkoop klein ouderdomspensioen na het einde van uw deelnemerschap

- 1 Bent u geen deelnemer meer in de pensioenregeling? Dan kunnen we na beëindiging van uw deelname uw aanspraak op ouderdomspensioen afkopen als het lager is dan het grensbedrag.
- 2 Afkoop betekent dat u van ons een bedrag ineens krijgt en dat u na uw pensionering geen pensioen meer van ons krijgt.
- 3 Als we uw aanspraak op ouderdomspensioen afkopen, dan kopen we ook de aanspraak op partnerpensioen af. Dit betekent dat uw partner na uw overlijden geen partnerpensioen van ons krijgt.
- 4 Als we uw aanspraken afkopen, doen we dat pas na twee jaar nadat uw deelneming is beëindigd. Bent u twee jaar geen deelnemer meer? Dan krijgt u binnen zes maanden van ons een brief dat we uw pensioen willen afkopen. Binnen dezelfde zes maanden betalen we u ook het afkoopbedrag.
- 5 Ligt uw feitelijke pensioendatum binnen twee jaar nadat uw deelneming is beëindigd? En is op dat moment de aanspraak op ouderdomspensioen minder dan het grensbedrag? Dan kopen we uw pensioenaanspraken af op de pensioendatum.
- 6 Hoe we het afkoopbedrag voor het ouderdomspensioen en het partnerpensioen berekenen leest u in bijlage 2 D.
- 7 Meldt u ons binnen twee jaar na beëindiging van uw deelneming dat u een procedure tot waardeoverdracht bent gestart? Of wordt u binnen deze periode opnieuw deelnemer aan onze pensioenregeling? Dan kopen we uw pensioenaanspraken niet af.
- 8 Waardeoverdracht is het overdragen van de waarde van uw pensioenaanspraken naar een andere pensioenregeling. Meer informatie over waardeoverdracht vindt u in artikel 10.2.

Artikel 11.2 Afkoop klein partner- en wezenpensioen op de ingangsdatum

- 1 Heeft uw partner recht op partnerpensioen als u overlijdt? En is op dat moment het partnerpensioen lager dan het grensbedrag? Dan kunnen we het partnerpensioen afkopen.
- 2 Hetzelfde geldt voor uw kinderen als ze recht hebben op wezenpensioen.
- 3 Afkoop betekent dat uw partner en uw kind(eren) een bedrag ineens van ons krijgen en geen partner- en wezenpensioen meer krijgen na uw overlijden.

- 4 Hoe we het afkoopbedrag voor het partnerpensioen en het wezenpensioen berekenen, leest u in bijlage 2 B. en 2 C.
- 5 Uw partner en uw kind(eren) krijgen binnen zes maanden na uw overlijden van ons een brief dat we het partner- en wezenpensioen willen afkopen. Binnen dezelfde zes maanden betalen we hen ook het afkoopbedrag.

Artikel 11.3 Afkoop klein bijzonder partnerpensioen na einde huwelijk of partnerrelatie

- 1 Heeft uw ex-partner bij het einde van uw huwelijk of partnerrelatie een aanspraak gekregen op bijzonder partnerpensioen? En is die lager dan het grensbedrag? Dan kunnen we het bijzonder partnerpensioen afkopen.
- 2 Afkoop betekent dat uw ex-partner een bedrag ineens van ons krijgt en geen pensioen meer krijgt als u overlijdt.
- 3 Hoe we het afkoopbedrag voor het bijzonder partnerpensioen berekenen, leest u in bijlage 2 B.
- 4 Uw ex-partner krijgt binnen zes maanden na de beëindiging van uw relatie van ons een brief dat we het bijzonder partnerpensioen willen afkopen. Binnen dezelfde zes maanden betalen we uw ex-partner ook het afkoopbedrag.

Artikel 11.4 Afkoop op een later moment

- 1 Als we de pensioenaanspraken in artikel 11.1 niet hebben afgekocht binnen de termijn van 2,5 jaar, dan kunnen we het ouderdompensioen op een later moment afkopen. Op zijn laatst als u met pensioen gaat. We kunnen dat alleen doen als:
  - uw pensioenaanspraak op dat moment onder het dan wettelijk vastgestelde grensbedrag ligt;
  - u akkoord gaat met de afkoop.
- 2 Als we uw aanspraak op ouderdompensioen afkopen, dan kopen we ook de aanspraak op partnerpensioen af. Dat betekent dat uw partner na uw overlijden geen partnerpensioen van ons krijgt.
- 3 Hoe we het afkoopbedrag voor het ouderdompensioen en partnerpensioen berekenen als u met pensioen gaat, leest u in bijlage 2 A.
- 4 Als we de pensioenaanspraak in artikel 11.3 niet hebben afgekocht binnen de termijn van zes maanden, dan kunnen we het bijzonder partnerpensioen op een later moment afkopen. We kunnen dat alleen doen als:
  - de pensioenaanspraak op dat moment onder het dan wettelijk vastgestelde grensbedrag ligt;
  - uw ex-partner akkoord gaat met de afkoop.

Artikel 11.5 Kunt u afkoop uitstellen?

- 1 Is de pensioenrichtleeftijd van uw ouderdompensioen 65 jaar? En is uw ouderdompensioen op de eerste dag van de maand waarin u 65 jaar wordt lager dan het grensbedrag? Dan willen we dit ouderdompensioen afkopen. Maar u kunt kiezen om de afkoopdatum van het ouderdoms-

pensioen uit te stellen tot de eerste dag van de maand na de maand waarin u uw eerste AOW-pensioen krijgt.

- 2 We berekenen het afkoopbedrag op het moment dat we uw pensioen daadwerkelijk afkopen.
- 3 Hoe we het afkoopbedrag voor dit ouderdomspensioen berekenen, leest u in de leeswijzer bij bijlage 2.

Hoofdstuk 12 Ziekte en arbeidsongeschiktheid

Als u tijdens uw dienstverband ziek wordt, blijft u tijdens de eerste twee ziektejaren op dezelfde manier pensioen opbouwen alsof u niet ziek bent. Als u na die twee jaar een arbeidsongeschiktheidsuitkering van het UWV krijgt (WIA-uitkering), blijft u ook pensioen opbouwen. Maar de opbouw van uw pensioen gaat anders dan normaal. En ook de financiering van de pensioenopbouw is anders. In dit hoofdstuk leest u hoe dit gaat. Is uw arbeidsongeschiktheidsuitkering gebaseerd op de WAO, dan gelden voor u de regels in de artikelen 12.8 t/m 12.12.

Voor alle duidelijkheid: van ons krijgt u geen arbeidsongeschiktheidspensioen.

Artikel 12.1 Op wie is dit hoofdstuk van toepassing?

- 1 Voor de deelnemer die arbeidsongeschikt is en volgens de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA) een uitkering krijgt.
- 2 Bent u vóór 2004 ziek geworden, dan is de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO) van toepassing. In die situatie zijn voor u de artikelen 12.8 t/m 12.12 op u van toepassing.

Artikel 12.2 Moet u iets doen?

- 1 Kent het UWV u een uitkering op basis van de WIA toe? Dan moet u binnen één maand na dagtekening een kopie van deze toekenning aan ons én uw werkgever sturen.
- 2 Wijzigt uw arbeidsongeschiktheidspercentage? Dan moet u of uw werkgever binnen één maand na dagtekening een kopie van de beschikking waarin de wijziging van uw arbeidsongeschiktheidspercentage is vastgelegd aan ons sturen.
- 3 Als we bovenstaande informatie krijgen van uw werkgever of het UWV, dan vervalt deze informatieplicht voor u.

Artikel 12.3 Hoe bouwt u pensioen op als u een WIA-uitkering krijgt?

- 1 Het UWV stelt het arbeidsongeschiktheidspercentage en de wijzigingen daarin vast. Als u nog gedeeltelijk werkt voor uw werkgever, dan worden wijzigingen in het arbeidsongeschiktheidspercentage vastgesteld door de arbodienst van de werkgever.
- 2 Als u een WIA-uitkering krijgt gaat uw pensioenopbouw als volgt:

Voor het arbeidsgeschikte deel gaat de opbouw van uw ouderdomspensioen en partnerpensioen door zoals beschreven in hoofdstuk 4 en hoofdstuk 5.

Voor het arbeidsongeschikte deel gaat de opbouw van uw ouderdomspensioen en partnerpensioen voor 75% door zoals beschreven in hoofdstuk 4 en hoofdstuk 5.

Verder gaan we voor de pensioenopbouw over het arbeidsongeschikte deel uit van uw maandelijkse pensioengrondslag direct voorafgaand aan de dag waarop uw WIA-uitkering is ingegaan.

Deze maandelijks pensioengrondslag wordt jaarlijks aangepast aan de prijsontwikkeling. Als door aanpassing aan de prijsontwikkeling het maximum pensioengevend salaris zoals genoemd in artikel 3.1 wordt overschreden, dan beperken we de aanpassing zodat dit maximum niet wordt overschreden.

- 3 We zetten de pensioenopbouw over het arbeidsongeschikte deel voort zolang u recht op een WIA-uitkering heeft.
- 4 De pensioenopbouw over het arbeidsongeschikte deel stopt op de eerste dag van de maand waarin u met pensioen gaat, maar uiterlijk op de eerste dag van de maand waarin u AOW-pensioen krijgt.

Artikel 12.4 Hoe bouwt u pensioen op als u bij indiensttreding al een WIA-uitkering heeft?

- 1 Bent u bij uw indiensttreding al gedeeltelijk arbeidsongeschikt, dan geldt voor u het volgende:
- 2 U bouwt in deze pensioenregeling alleen pensioen op over het arbeidsongeschikte deel en niet over het arbeidsgeschikte deel.
- 3 Wordt uw arbeidsongeschiktheidspercentage na uw indiensttreding hoger? Dan bouwen we over het gedeelte dat u meer arbeidsongeschikt bent geworden pensioen op volgens de formule:

$$\frac{\text{A}}{(100 - \text{B})} \times 100\%$$

- A. De toename van het arbeidsongeschiktheidspercentage na indiensttreding.
B. Het arbeidsongeschiktheidspercentage op de datum van indiensttreding.

Artikel 12.5 Wat gebeurt er als u een WIA-uitkering heeft en uw arbeidsovereenkomst met uw werkgever eindigt?

- 1 Eindigt uw arbeidsovereenkomst, dan zetten we de pensioenopbouw over het arbeidsongeschikte deel voort. Maar alleen over het arbeidsongeschikte deel dat tijdens uw dienstverband is ontstaan.
- 2 Gaat na de beëindiging van uw arbeidsovereenkomst uw arbeidsongeschiktheidspercentage omlaag? Dan passen we de opbouw van uw pensioen aan. U bouwt vanaf dat moment dus minder pensioen op.
- 3 Gaat vervolgens uw arbeidsongeschiktheidspercentage weer omhoog? Dan passen we de opbouw van uw pensioen opnieuw aan. Maar we bouwen nooit over een groter arbeidsongeschiktheidsdeel pensioen op dan op het moment waarop uw arbeidsovereenkomst is beëindigd.

Let op: Is uw arbeidsovereenkomst vóór 2014 beëindigd, dan passen we de pensioenopbouw wel aan als uw arbeidsongeschiktheidspercentage lager wordt, maar niet als uw arbeidsongeschiktheidspercentage weer omhoog gaat.

Artikel 12.6   Wat gebeurt er als u een WIA-uitkering heeft en de uitvoeringsovereenkomst tussen uw werkgever en ons eindigt?

- 1 Eindigt de uitvoeringsovereenkomst tussen uw werkgever en ons? En wordt de waarde van uw pensioenaanspraken niet collectief overgedragen aan een andere pensioenuitvoerder? Dan zetten we de pensioenopbouw over het arbeidsongeschikte deel voort. Maar alleen over het arbeidsongeschikte deel dat tijdens uw dienstverband is ontstaan.
- 2 Gaat na de beëindiging van de uitvoeringsovereenkomst uw arbeidsongeschiktheidspercentage omlaag, dan passen we de opbouw van uw pensioen aan. U bouwt vanaf dat moment dus minder pensioen op.
- 3 Gaat vervolgens uw arbeidsongeschiktheidspercentage weer omhoog? Dan passen we de opbouw van uw pensioen opnieuw aan. Maar we bouwen nooit over een groter arbeidsongeschiktheidsdeel pensioen op dan op het moment waarop de uitvoeringsovereenkomst is beëindigd.

Let op: Is de uitvoeringsovereenkomst tussen uw werkgever en ons vóór 2014 beëindigd, dan passen we de pensioenopbouw wel aan als uw arbeidsongeschiktheidspercentage lager wordt, maar niet als uw arbeidsongeschiktheidspercentage weer omhoog gaat.

Artikel 12.7   Wat verandert er in de premiebetaling als u een WIA-uitkering heeft?

Zolang u een WIA-uitkering heeft, betaalt u geen deelnemersbijdrage voor de pensioenopbouw over het arbeidsongeschikte deel. Maar alleen over het arbeidsongeschikte deel dat tijdens uw dienstverband is ontstaan. Ook niet als uw arbeidsovereenkomst met uw werkgever is beëindigd.

Artikel 12.8   Hoe bouwt u pensioen op als u een WAO-uitkering heeft?

- 1 Als u een WAO-uitkering heeft gaat uw pensioenopbouw als volgt:
- 2 Voor het arbeidsgeschikte deel gaat de opbouw van uw ouderdomspensioen en partnerpensioen zoals beschreven in hoofdstuk 4 en hoofdstuk 5.
- 3 Als uw arbeidsongeschiktheid is ontstaan of per saldo vermeerderd tijdens uw dienstverband met uw werkgever is de pensioenopbouw voor het deel dat u arbeidsongeschikt bent gebaseerd op de tabel op de volgende pagina.

Mate van arbeidsongeschiktheid	Mate van voortzetting pensioenopbouw
80 t/m 100%	100 %
65 tot 80%	72,5%
55 tot 65%	60 %
45 tot 55%	50 %
35 tot 45%	40 %
25 tot 35%	30 %
15 tot 25%	20 %
0 tot 15%	0 %

- Verder gaan we voor de pensioenopbouw over het arbeidsongeschikte deel uit van uw maandelijkse pensioengrondslag direct voorafgaand aan de dag waarop uw WAO-uitkering is ingegaan.
- Deze maandelijkse pensioengrondslag wordt jaarlijks aangepast aan de prijsontwikkeling. Als door aanpassing aan de prijsontwikkeling het maximum pensioengevend salaris zoals genoemd in artikel 3.1 wordt overschreden, dan beperken we de aanpassing zodat dit maximum niet wordt overschreden.
- De pensioenopbouw over het arbeidsongeschikte deel stopt op de eerste dag van de maand waarin u met pensioen gaat, maar uiterlijk op de eerste dag van de maand waarin u uw AOW-pensioen krijgt.

Artikel 12.9 Hoe bouwt u pensioen op als u bij indiensttreding al een WAO-uitkering had?

- Bent u bij uw indiensttreding al gedeeltelijk arbeidsongeschikt, dan geldt voor u het volgende. U bouwt in deze pensioenregeling alleen pensioen op over het arbeidsongeschikte deel en niet over het arbeidsongeschikte deel.
- Wordt uw arbeidsongeschiktheidspercentage na uw indiensttreding hoger? Dan bouwen we over het gedeelte dat u meer arbeidsongeschikt bent geworden wel pensioen op volgens de formule:

$$\frac{A}{(100 - B)} \times 100\%$$

- De toename van het arbeidsongeschiktheidspercentage na indiensttreding.
- Het arbeidsongeschiktheidspercentage op de datum van indiensttreding.

Artikel 12.10 Wat gebeurt er als u een WAO-uitkering heeft en uw arbeidsovereenkomst met uw werkgever eindigt?

- Eindigt uw arbeidsovereenkomst, dan zetten we de pensioenopbouw over het arbeidsongeschikte deel voort. Maar alleen over het arbeidsongeschikte deel dat tijdens uw dienstverband is ontstaan.
- Gaat na beëindiging van uw arbeidsovereenkomst uw arbeidsongeschiktheidspercentage omlaag, dan passen we de opbouw van uw pensioen aan. U bouwt vanaf dat moment dus minder pensioen op.

- 3 Gaat vervolgens uw arbeidsongeschiktheidspercentage weer omhoog? Dan passen we de opbouw van uw pensioen opnieuw aan. Maar we bouwen nooit over een groter arbeidsongeschiktheidsdeel pensioen op dan op het moment waarop uw arbeidsovereenkomst is beëindigd.

Let op: Is uw arbeidsovereenkomst vóór 2014 beëindigd, dan passen we de pensioenopbouw wel aan als uw arbeidsongeschiktheidspercentage lager wordt, maar niet als uw arbeidsongeschiktheidspercentage weer omhoog gaat.

Artikel 12.11 Wat gebeurt er als u een WAO-uitkering heeft en de uitvoeringsovereenkomst tussen uw werkgever en ons eindigt?

- 1 Eindigt de uitvoeringsovereenkomst tussen uw werkgever en ons? En wordt de waarde van uw pensioenaanspraken niet collectief overgedragen aan een andere pensioenuitvoerder? Dan zetten we de pensioenopbouw over het arbeidsongeschikte deel voort. Maar alleen over het arbeidsongeschikte deel dat tijdens uw dienstverband is ontstaan.
- 2 Gaat na de beëindiging van de uitvoeringsovereenkomst uw arbeidsongeschiktheidspercentage omlaag, dan passen we de opbouw van uw pensioen aan. U bouwt vanaf dat moment minder pensioen op.
- 3 Gaat vervolgens uw arbeidsongeschiktheidspercentage weer omhoog? Dan passen we de opbouw van uw pensioen opnieuw aan. Maar we bouwen nooit over een groter arbeidsongeschiktheidsdeel pensioen op dan op het moment waarop de uitvoeringsovereenkomst is beëindigd.

Let op: Is de uitvoeringsovereenkomst tussen uw werkgever en ons vóór 2014 beëindigd, dan passen we de pensioenopbouw wel aan als uw arbeidsongeschiktheidspercentage lager wordt, maar niet als uw arbeidsongeschiktheidspercentage weer omhoog gaat.

Artikel 12.12 Wat verandert er in de premiebetaling als u een WAO-uitkering heeft?

Zolang u een WAO-uitkering heeft, betaalt u geen deelnemersbijdrage voor de pensioenopbouw over het arbeidsongeschikte deel. Ook niet als uw arbeidsovereenkomst is beëindigd.

Hoofdstuk 13 Einde van uw huwelijk of partnerrelatie

Als u en uw partner uit elkaar gaan, heeft dat ook gevolgen voor uw pensioen. Zo krijgt uw ex-partner automatisch een aanspraak op partnerpensioen, tenzij u daarover iets anders afspreekt. In principe heeft uw ex-partner ook recht op een deel van uw ouderdomspensioen. Om er voor te zorgen dat we dit deel aan uw ex-partner betalen, moet u en/of uw ex-partner dit wel aan ons doorgeven. In dit hoofdstuk leest u wat de gevolgen zijn voor uw pensioen als uw relatie eindigt, wat u en uw ex-partner daarover kunnen afspreken en hoe u dat kunt doen.

Artikel 13.1 In welke situatie krijgt uw ex-partner een aanspraak op partnerpensioen?

- 1 Uw ex-partner krijgt een aanspraak op partnerpensioen als uw relatie eindigt door:
  - echtscheiding of door ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed;
  - beëindiging van uw geregistreerd partnerschap;
  - beëindiging van de duurzame gemeenschappelijke huishouding.Deze aanspraak op partnerpensioen heet bijzonder partnerpensioen.
- 2 De beëindiging van de duurzame gemeenschappelijke huishouding gaat in op de dag waarop u of uw partner dit schriftelijk aan ons meldt. Of op de dag dat u of uw partner met een ander trouwt, een geregistreerd partnerschap aangaat of een ander als partner bij ons aanmeldt.
- 3 Maar u en uw ex-partner kunnen een andere afspraak maken over het bijzonder partnerpensioen. Deze afwijkende afspraak moet u hebben vastgelegd in één van de volgende documenten:
  - de huwelijkse voorwaarden;
  - de registratievoorwaarden;
  - de schriftelijke overeenkomst in verband met echtscheiding, ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed of beëindiging van het geregistreerd partnerschap of de duurzame gemeenschappelijke huishouding.Een dergelijke afspraak is alleen geldig als we hiermee instemmen.

Artikel 13.2 Wat krijgt uw ex-partner van ons als u overlijdt?

- 1 Wat uw ex-partner van ons krijgt als u overlijdt hangt af van uw situatie op het moment dat uw relatie eindigt. Er zijn drie situaties mogelijk:
  - U bent deelnemer.
  - U bent gewezen deelnemer.
  - U bent gepensioneerd.

Op het moment dat uw relatie eindigde, was u deelnemer

- 2 We hebben de aanspraak op bijzonder partnerpensioen berekend op het moment waarop uw relatie eindigde. Dit is gebeurd op dezelfde manier alsof op dat moment uw deelnemerschap zou zijn beëindigd. Hebben we de aanspraak op bijzonder partnerpensioen daarna geïndexeerd om het mee te laten groeien met de stijging van de prijzen? Dan horen die verhogingen er ook bij.
- 3 Heeft u meer dan één ex-partner? Dan gelden de regels die staan in artikel 13.4.

Op het moment dat uw relatie eindigde, was u gewezen deelnemer

- 4 In deze situatie is de aanspraak op bijzonder partnerpensioen gelijk aan de aanspraak op partnerpensioen die is vastgesteld op het moment waarop u geen deelnemer meer bij ons was. Hebben we de aanspraak op bijzonder partnerpensioen daarna geïndexeerd om het mee te laten groeien met de stijging van de prijzen? Dan horen die verhogingen er ook bij.

Op het moment dat uw relatie eindigde, was u gepensioneerd

- 5 In deze situatie is de aanspraak op bijzonder partnerpensioen gelijk aan de aanspraak op partnerpensioen dat bij uw pensionering is vastgesteld. Hebben we de aanspraak op bijzonder partnerpensioen daarna geïndexeerd om het mee te laten groeien met de stijging van de prijzen? Dan horen die verhogingen er ook bij.
- 6 Om de koopkracht van het bijzonder partnerpensioen te behouden nadat het is ingegaan, proberen we dit pensioen jaarlijks aan te passen aan de prijsontwikkeling. Dit heet indexatie. Meer informatie hierover leest u in hoofdstuk 14.

Artikel 13.3 Wat doen we met een kleine aanspraak op bijzonder partnerpensioen?

- 1 Als de aanspraak op bijzonder partnerpensioen op het moment dat uw relatie eindigt minder is dan het grensbedrag in de Pensioenwet, dan kunnen we dit pensioen afkopen. Dit betekent dat uw ex-partner van ons een bedrag ineens krijgt en niet levenslang een pensioen per maand na uw overlijden. Meer hierover leest u in artikel 11.3.
- 2 In bijlage 2 B. leggen we uit hoe we het afkoopbedrag vaststellen.

Artikel 13.4 Heeft u meerdere ex-partners?

Heeft u een eerdere ex-partner die aanspraak heeft op bijzonder partnerpensioen? Dan berekenen we het bijzonder partnerpensioen voor uw latere ex-partner over de periode van uw deelnemerschap vanaf het moment waarop uw eerdere relatie is beëindigd tot het moment waarop de relatie met uw latere partner is beëindigd.

Artikel 13.5 Wanneer gaat het bijzonder partnerpensioen in en wanneer eindigt het?

- 1 Het bijzonder partnerpensioen gaat in op de eerste dag van de maand na de maand waarin u overlijdt.
- 2 We betalen het bijzonder partnerpensioen aan uw ex-partner tot en met de laatste dag van de maand waarin uw ex-partner overlijdt.
- 3 Als uw ex-partner overlijdt, vervalt het bijzonder partnerpensioen.

Artikel 13.6 Wat gebeurt er als uw ex-partner een nieuwe partner heeft?

- 1 Heeft uw ex-partner een nieuwe partner, dan houdt uw ex-partner de aanspraak op bijzonder partnerpensioen. Of als we bijzonder partnerpensioen betalen aan uw ex-partner, blijven we dit pensioen doorbetalen.
- 2 Uitzondering op deze regel:
Betaalden we op 1 januari 2015 bijzonder partnerpensioen aan uw ex-partner op basis van een

vorige pensioenregeling? En gold daarbij de voorwaarde dat de betaling van dit pensioen stopt als uw ex-partner een nieuwe partner heeft? Dan geldt deze voorwaarde ook na 1 januari 2015 toen de pensioenaanspraken en pensioenrechten uit die vorige regeling zijn omgezet naar deze pensioenregeling. Dus als uw ex-partner een nieuwe partner heeft, dan stoppen we met het betalen van bijzonder partnerpensioen aan uw ex-partner.

Artikel 13.7 Bewijs aanspraak op bijzonder partnerpensioen

Nadat bij ons bekend geworden is dat uw partner uw ex-partner is geworden, krijgt uw ex-partner binnen vier weken van ons een bewijs van de aanspraak op bijzonder partnerpensioen. En informatie over de wijze waarop we dit pensioen jaarlijks proberen aan te passen aan de prijsontwikkeling.

Artikel 13.8 In welke situatie heeft uw ex-partner recht op een deel van uw ouderdomspensioen?

1 Als uw relatie eindigt door:

- echtscheiding of scheiding van tafel en bed;
- beëindiging van uw geregistreerd partnerschap;

is de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding van toepassing. Op basis van deze wet heeft uw ex-partner recht op een deel van het ouderdomspensioen dat u heeft opgebouwd. Dit deel van uw pensioen noemen we het verevend ouderdomspensioen. In artikel 13.9 staat hoe dit deel wordt vastgesteld.

Heeft u ook tijdelijk ouderdomspensioen opgebouwd? Dan heeft u ex-partner ook recht op een deel van dit tijdelijk ouderdomspensioen.

2 U en uw ex-partner kunnen afspreken dat de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding niet voor u beiden geldt. Dit moet u hebben vastgelegd in één van de volgende documenten:

- de huwelijkse voorwaarden;
- de registratievoorwaarden;
- de schriftelijke overeenkomst in verband met scheiding, scheiding van tafel en bed of beëindiging van het geregistreerd partnerschap.

3 Had u met uw ex-partner een duurzame gemeenschappelijke huishouding? Dan heeft uw ex-partner geen wettelijk recht op een deel van uw ouderdomspensioen. Maar op basis van dit pensioenreglement kunnen u en uw ex-partner er wel voor kiezen om het ouderdomspensioen op dezelfde manier te verdelen. U en uw ex-partner moeten deze keuze dan vastleggen in een notariële akte.

Artikel 13.9 Op welk deel van uw ouderdomspensioen heeft uw ex-partner recht?

1 Uw ex-partner heeft recht op de helft van de aanspraak op ouderdomspensioen dat u tijdens de periode van het huwelijk of het geregistreerd partnerschap heeft opgebouwd.

2 Maar u en uw ex-partner kunnen een andere verdeling afspreken of een andere periode. Deze afwijkende afspraak moet u beiden vastleggen in één van de volgende documenten:

- de huwelijkse voorwaarden;
- de registratievoorwaarden;

- de schriftelijke overeenkomst in verband met scheiding, scheiding van tafel en bed of beëindiging van het geregistreerd partnerschap.

Een dergelijke afspraak is alleen geldig als we hiermee instemmen.

- 3 Om de koopkracht van het verevend deel van het ouderdomspensioen te behouden proberen we dit pensioen jaarlijks aan te passen aan de prijsontwikkeling. Dit heet indexatie. Meer informatie hierover leest u in hoofdstuk 14.

Artikel 13.10 Heeft uw ex-partner altijd recht op een deel van uw ouderdomspensioen?

Als de helft van de aanspraak op ouderdomspensioen waarop uw ex-partner recht heeft op het moment waarop uw relatie is beëindigd, lager is dan het grensbedrag genoemd in hoofdstuk 11, dan verevenen we het ouderdomspensioen niet. Uw ex-partner houdt recht op een deel van het ouderdomspensioen tegenover u.

Artikel 13.11 Wie betaalt het ouderdomspensioen aan uw ex-partner?

- 1 We betalen het verevend deel van het ouderdomspensioen rechtstreeks aan uw ex-partner, als u of uw ex-partner binnen twee jaar nadat uw relatie is beëindigd aan ons doorgeeft dat uw huwelijk of partnerrelatie is beëindigd. Hiervoor moet u gebruik maken van het formulier 'Mededeling van scheiding in verband met verdeling van ouderdomspensioen'. Dit formulier kunt u via onze website downloaden.
- 2 Als die twee jaar voorbij zijn nemen we de aanvraag niet meer in behandeling. Uw ex-partner houdt wel recht op een deel van het ouderdomspensioen tegenover u.

Artikel 13.12 Wanneer betalen we het ouderdomspensioen aan uw ex-partner en wanneer eindigt het?

- 1 Is uw huwelijk of partnerrelatie beëindigd vóór uw pensionering? Dan betalen we het verevend deel van het ouderdomspensioen aan uw ex-partner vanaf de datum dat uw ouderdomspensioen ingaat. Maar niet eerder dan een maand nadat we het aanmeldformulier hebben ontvangen.
- 2 Is uw relatie beëindigd na uw pensionering? Dan betalen we het verevend deel van het ouderdomspensioen aan uw ex-partner vanaf de maand na de maand waarin we het aanmeldformulier hebben ontvangen.
- 3 De betaling aan uw ex-partner stopt op de laatste dag van de maand waarin u overlijdt. Of op de laatste dag van de maand waarin uw ex-partner overlijdt, als dat eerder is.
- 4 Overlijdt uw ex-partner, dan voegen we het verevend deel van het ouderdomspensioen van uw ex-partner toe aan uw deel van het ouderdomspensioen.

Artikel 13.13 Is splitsing in twee aparte pensioenen mogelijk?

- 1 U kunt met uw ex-partner afspreken dat uw ex-partner een zelfstandige aanspraak op ouderdomspensioen krijgt. Dat heet conversie. Op basis van dit pensioenreglement heeft u deze mogelijkheid ook als u uw duurzame gemeenschappelijke huishouding eindigt.

- 2 We zetten dan het verevend deel van de aanspraak op ouderdomspensioen waarop uw ex-partner recht heeft samen met de aanspraak op bijzonder partnerpensioen om in een zelfstandige aanspraak op ouderdomspensioen voor uw ex-partner. Als uw ex-partner met pensioen gaat, kan hij zelf een aantal keuzes maken rond dit ouderdomspensioen. Meer informatie hierover leest u in hoofdstuk 8.
- 3 Deze afwijkende afspraak moet u beiden vastleggen in de huwelijksvoorwaarden, de registratievoorwaarden of de schriftelijke overeenkomst in verband met echtscheiding of beëindiging van het geregistreerd partnerschap. In geval van beëindiging van de duurzame gemeenschappelijke huishouding moet deze keuze worden vastgelegd in een notariële akte.
- 4 Een dergelijke overeenkomst is alleen geldig als we verklaren bereid te zijn om het afwijkende pensioenrisico te accepteren.

Artikel 13.14   Bewijs verevening of conversie

Nadat we van u en/of uw ex-partner de aanvraag voor verevening of conversie hebben ontvangen, sturen we u en uw ex-partner binnen twee maanden een bewijsdocument.

In dit document staat hoe groot het verevende deel van het ouderdomspensioen is, of in geval van conversie hoe groot de zelfstandige aanspraak op ouderdomspensioen is.

Ook staat in dit document op welk moment dit pensioen ingaat. Meer over de pensioen-ingangsdatum en de mogelijkheden die u heeft, leest u in hoofdstuk 8.

Deel VIII Indexering en verlaging van uw pensioen

Hoofdstuk 14 Hoe houdt uw pensioen zijn waarde?

We proberen jaarlijks uw pensioenaanspraken of pensioenrechten aan te passen aan de prijsontwikkeling, zodat uw pensioen zijn koopkracht houdt. Het aanpassen aan de prijsontwikkeling noemen we toeslagverlening of indexatie. We mogen de pensioenen alleen indexeren als we die verhoging naar verwachting ook in de toekomst kunnen geven. Dit noemen we toekomstbestendig indexeren.

Het bestuur beslist of we indexeren en als we indexeren, hoeveel we dan indexeren. Hiervoor hebben we een richtlijn vastgesteld. Bij het vaststellen van deze richtlijn hebben we zoveel mogelijk rekening gehouden met de belangen van alle deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden

De indexatie is een voorwaardelijk recht. Dat betekent dat het van een aantal factoren afhangt of we daadwerkelijk kunnen indexeren. In dit hoofdstuk leest u hoe we de hoogte van de indexatie vaststellen en onder welke voorwaarden we indexeren.

Artikel 14.1 Wat bedoelen we met bepaalde begrippen in dit hoofdstuk?

1 *Dekkingsgraad:*

Geeft een beeld van de financiële situatie van een pensioenfonds en wordt uitgedrukt in een percentage. De dekkingsgraad is de verhouding tussen de bezittingen (het pensioenvermogen) en de pensioenen die we nu en in de toekomst moeten betalen (pensioenverplichtingen).

2 *Beleidsdekkingsgraad:*

Bij deze dekkingsgraad berekenen we de pensioenverplichtingen op basis van de door De Nederlandsche Bank vastgestelde rentetermijnstructuur. Deze dekkingsgraad wordt berekend door het gemiddelde te nemen van de vastgestelde dekkingsgraden van de laatste twaalf maanden.

3 *Toekomstbestendig indexeren-dekkingsgraad (TBI-dekkingsgraad):*

Deze dekkingsgraad hebben we nodig om vast te stellen of we de indexatie ook in toekomst zouden kunnen toekennen, als we besluiten om de pensioenen te indexeren. In artikel 14.6 leest u hoeveel we kunnen indexeren. De TBI-dekkingsgraad geeft de ondergrens aan waarboven we volledig kunnen indexeren.

4 *Incidentele indexatie*

Een indexatie die we toekennen om eerder gemiste indexaties te compenseren. We kunnen hem ook gebruiken om doorgevoerde verlagingen van pensioenaanspraken en pensioenrechten te compenseren.

5 *Rentetermijn structuur:*

Is een lijn die het verband weergeeft tussen de looptijd en de hoogte van de rente voor iedere mogelijke looptijd. Er zijn verschillende rentetermijnstructuren. De Nederlandsche Bank schrijft voor welke rentetermijnstructuur pensioenfondsen moeten gebruiken voor het berekenen van de beleidsdekkingsgraad.

Artikel 14.2 Hoe financieren we de indexatie?

We financieren de indexatie voor een deel uit de premie en voor een deel uit het beleggingsrendement. Uw werkgever betaalt er niet extra voor.

Artikel 14.3 Indexeren we altijd?

- 1 Nee. We beslissen jaarlijks of we indexeren en in welke mate. Of we indexeren hangt onder meer af van de financiële situatie van het pensioenfonds. Bij onze besluitvorming maken we gebruik van een indexatierichtlijn. Meer hierover leest u in artikel 14.6.
- 2 De omstandigheden op het moment van besluitvorming kunnen reden zijn om van deze indexatierichtlijn af te wijken.

Artikel 14.4 Welke pensioenen indexeren we?

- 1 De indexatie is van toepassing op alle pensioenaanspraken en pensioenrechten.
- 2 Als we indexeren, is de indexatie voor alle groepen gerechtigden gelijk. Wie we daarmee bedoelen, leest u in hoofdstuk 2.

Artikel 14.5 Wat is de indexatiemaatstaf?

We proberen om de pensioenaanspraken en pensioenrechten te verhogen met maximaal de procentuele stijging van de consumentenprijsindex, zoals vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek (reeks Alle Huishoudens, periode januari - januari).

Deze consumentenprijsindex vindt u op onze website www.abnamropensioenfonds.nl/indexatiebeleid.

Artikel 14.6 Hoe bepalen we de hoogte van de toe te kennen indexatie?

- 1 Bij onze besluitvorming over de indexatie van de pensioenaanspraken en pensioenrechten maken we gebruik van een indexatierichtlijn. Deze richtlijn vindt u op onze website www.abnamropensioenfonds.nl/indexatiebeleid.
- 2 Deze richtlijn is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:
  - Is de beleidsdekkingsgraad hoger dan de TBI-dekkingsgraad? Dan kennen we de indexatie volledig toe.
  - Is de beleidsdekkingsgraad hoger dan 110%, maar lager dan de TBI-dekkingsgraad? Dan kennen we de indexatie naar evenredigheid toe.
  - Is de beleidsdekkingsgraad lager dan 110%? Dan kennen we geen indexatie toe.
- 3 Bij het indexatiebesluit houden we rekening met de belangen van alle gerechtigden.
- 4 Is de procentuele stijging van de consumentenprijsindex negatief, dan gaan we uit van 0%. De negatieve prijsontwikkeling kunnen we in het daarop volgende jaar of jaren verrekenen. Dat betekent dat we dan niet of minder indexeren als de prijzen stijgen.

Artikel 14.7   Wanneer indexeren we?

- 1 Als we de pensioenen indexeren dan doen we dat op 1 april van een jaar.
- 2 Maar we kunnen besluiten om op een andere datum te indexeren.

Artikel 14.8   Kan een gemiste indexatie later worden ingehaald?

- 1 Hebben we in een jaar of in meer jaren de pensioenaanspraken en pensioenrechten niet geïndexeerd of maar gedeeltelijk? Dan kunnen we besluiten om de in het verleden gemiste indexatie in te halen. Dit noemen we incidentele indexatie.
- 2 Dat kan alleen als de beleidsdekkingsgraad hoger is dan de TBI-dekkingsgraad.
- 3 We mogen dan maximaal 1/5 deel van het verschil tussen de beleidsdekkingsgraad na indexatie en de TBI-dekkingsgraad gebruiken om de gemiste indexaties in te halen.
- 4 U krijgt deze incidentele indexatie alleen als u bij ons indexaties gemist heeft.

Artikel 14.9   Wat gebeurt er als de levensverwachting sneller stijgt dan was verwacht?

- 1 Als de levensverwachting van de deelnemers sneller stijgt dan was verwacht, heeft dit gevolgen voor onze berekening van alle pensioenen die we nu en in de toekomst moeten betalen. Omdat we gemiddeld over een langere periode pensioen moeten betalen stijgen de pensioenverplichtingen.
- 2 Deze stijging verrekenen we door minder of niet te indexeren. Door minder of niet te indexeren, zorgen we ervoor dat de dekkingsgraad niet verslechtert.
- 3 Als de indexatie niet hoog genoeg is om de sneller gestegen levensverwachting te compenseren, wordt de dekkingsgraad lager.
- 4 Als we een besluit nemen over het verrekenen van de sneller gestegen levensverwachting wegen we de belangen van alle groepen gerechtigden evenwichtig af.

Artikel 14.10   Wijziging indexatiebeleid

- 1 We kunnen het indexatiebeleid wijzigen.
- 2 Wijzigingen in het indexatiebeleid zijn direct van toepassing op de nog toe te kennen (toekomstige) indexaties van alle groepen gerechtigden.

Hoofdstuk 15 Kunnen we uw pensioen verlagen?

Als de financiële situatie van het pensioenfonds onvoldoende is (te lage dekkingsgraad), dan moeten we maatregelen nemen. Maar bij ons pensioenfonds kunnen we maar één ding doen: de pensioenaanspraken en pensioenrechten verlagen. De werkgever zal namelijk niet meer betalen dan de overeengekomen maximale premie. Ook zal de werkgever niet meer bijstorten. Verder mag een pensioenfonds niet met betere beleggingsopbrengsten rekenen dan was voorzien. Door niet te indexeren zorgen we in ieder geval dat de dekkingsgraad niet verder verslechtert. Het enige middel dat dan overblijft om de dekkingsgraad te verbeteren is dus het verlagen van de pensioenaanspraken en pensioenrechten. Bij het vaststellen van de verlagingsrichtlijn hebben we zoveel mogelijk rekening gehouden met de belangen van alle deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden. In dit hoofdstuk leest u hoe we de verlaging van de pensioenen vaststellen en welke voorwaarden daarbij gelden.

Artikel 15.1 Wat bedoelen we met bepaalde begrippen in dit hoofdstuk?

1 *Dekkingsgraad:*

Geeft een beeld van de financiële situatie van een pensioenfonds en wordt uitgedrukt in een percentage. De dekkingsgraad is de verhouding tussen de bezittingen (het pensioenvermogen) en de pensioenen die we nu en in de toekomst moeten betalen (pensioenverplichtingen).

2 *Beleidsdekkingsgraad:*

Bij deze dekkingsgraad berekenen we de pensioenverplichtingen op basis van de door De Nederlandsche Bank vastgestelde rentetermijnstructuur. Deze dekkingsgraad wordt berekend door het gemiddelde te nemen van de dekkingsgraden van de laatste twaalf maanden.

3 *Herstelplan:*

Als aan het eind van een kalenderkwartaal de beleidsdekkingsgraad onder de dekkingsgraad ligt die hoort bij het vereist eigen vermogen, dan moet een pensioenfonds volgens de wet binnen drie maanden een herstelplan indienen bij De Nederlandsche Bank. In het herstelplan beschrijven we met welke maatregelen het vermogen van het pensioenfonds binnen 10 jaar naar verwachting weer op het niveau komt dat de beleidsdekkingsgraad boven de dekkingsgraad komt die hoort bij het vereist eigen vermogen.

Ligt de beleidsdekkingsgraad onder de dekkingsgraad die hoort bij het minimaal vereist eigen vermogen, dan beschrijven we in het herstelplan met welke maatregelen het vermogen van het pensioenfonds binnen 5 jaar naar verwachting weer op het niveau komt dat de beleidsdekkingsgraad boven de dekkingsgraad komt die hoort bij het minimaal vereist eigen vermogen.

4 *Vereist eigen vermogen:*

De omvang van het eigen vermogen waarover het pensioenfonds tenminste zou moeten beschikken. De hoogte van het vereist eigen vermogen is afhankelijk van de hoogte van het risico dat we nemen bij de beleggingen.

5 *Minimaal vereist eigen vermogen:*

De ondergrens van het vereist eigen vermogen. Ligt de omvang van het eigen vermogen onder deze grens, dan spreken we van een dekkingstekort.

6 *Incidentele indexatie:*

Een indexatie die we toekennen om eerder gemiste indexaties te compenseren. We kunnen hem ook gebruiken om doorgevoerde verlagingen van pensioenaanspraken en pensioenrechten te herstellen.

7 *Rentetermijn structuur:*

Is een lijn die het verband weergeeft tussen de looptijd en de hoogte van de rente voor iedere mogelijke looptijd. Er zijn verschillende rentetermijnstructuren. De Nederlandsche Bank schrijft voor welke rentetermijnstructuur pensioenfondsen moeten gebruiken voor het berekenen van de beleidsdekkingsgraad.

Artikel 15.2 Op welke pensioenen is de verlaging van toepassing?

De verlaging is van toepassing op alle pensioenaanspraken en pensioenrechten.

Als we de pensioenaanspraken en pensioenrechten verlagen, dan is de verlaging gelijk voor alle groepen gerechtigden. Wie we daarmee bedoelen, leest u in hoofdstuk 2.

Artikel 15.3 Hoe bepalen we hoeveel we de pensioenen moeten verlagen?

1 Bij onze besluitvorming over verlaging van de pensioenaanspraken en pensioenrechten maken we gebruik van de verlagingsrichtlijn. Deze richtlijn staat op onze website www.abnamropensioenfonds.nl/verlagingsbeleid.

2 Deze richtlijn is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- De beleidsdekkingsgraad ligt onder de dekkingsgraad die hoort bij het vereist eigen vermogen, en
- We hebben geen andere middel om binnen vijf jaar te komen op de dekkingsgraad die hoort bij het minimaal vereist eigen vermogen, of binnen tien jaar op de dekkingsgraad die hoort bij het vereist eigen vermogen.

3 Bij het besluit over de verlaging houden we rekening met de belangen van alle gerechtigden.

Artikel 15.4 Wanneer verlagen we de pensioenen?

Als we de pensioenen verlagen, dan doen we dat op 1 april van een jaar.

Maar we kunnen besluiten om op een andere datum te verlagen.

Artikel 15.5 Welke procedure volgen we voordat we uw pensioen verlagen?

Eerst informeren we alle gerechtigden, de werkgever en De Nederlandsche Bank schriftelijk over het besluit om de opgebouwde pensioenen en pensioenuitkeringen te verlagen. Meer hierover leest u in artikel 16.2.

Daarna moeten we nog tenminste één maand wachten voordat we uw pensioen kunnen verlagen.

Artikel 15.6 Kunnen we een verlaging van uw pensioen later weer herstellen?

- 1 Hebben we in een jaar of in meer jaren de pensioenaanspraken en pensioenrechten verlaagd? Dan kunnen we besluiten om deze verlagingen te herstellen. Dit noemen we incidentele indexatie.
- 2 Dat kan alleen als de beleidsdekkingsgraad hoger is dan de TBI-dekkingsgraad. Meer hierover leest u in hoofdstuk 14.
- 3 We mogen dan maximaal 1/5 deel van het verschil tussen de beleidsdekkingsgraad en de TBI-dekkingsgraad gebruiken om doorgevoerde verlagingen te herstellen.
- 4 Als we besluiten om een verlaging te herstellen, dan geldt dit alleen voor u als uw pensioen bij ons is verlaagd.

Artikel 15.7 Wijziging verlagingsbeleid

We kunnen het verlagingsbeleid wijzigen.

Wijzigingen in het verlagingsbeleid zijn direct van toepassing op alle pensioenaanspraken en pensioenrechten.

Deel IX Het geven van informatie

Hoofdstuk 16 Over uw en onze informatieplicht

In diverse situaties krijgt u informatie van ons. In sommige gevallen moet u ons informatie geven. En ook moet uw werkgever ons over sommige zaken informeren. In dit hoofdstuk leest u wie welke informatie moet geven.

Artikel 16.1 Welke informatie moet u ons geven?

- 1 Woont u in Nederland en vindt één van de volgende gebeurtenissen plaats? Dan krijgen we hierover informatie van de Basisregistratie Personen (BRP). U hoeft niets te doen.
  - U en uw partner trouwen of gaan een geregistreerd partnerschap aan.
  - U en uw partner beëindigen het huwelijk of geregistreerd partnerschap.
  - Uw partner is overleden.
- 2 Vindt één van de volgende gebeurtenissen plaats? Dan moet u dit direct schriftelijk aan ons doorgeven.
  - U en uw partner hebben een gezamenlijke huishouding en voldoen aan de voorwaarden genoemd in artikel 5.1.
  - U en uw partner beëindigen de gemeenschappelijke huishouding.
- 3 Woont u niet in Nederland? En vindt één van de gebeurtenissen die hierboven worden genoemd plaats? Dan moet u dit direct schriftelijk aan ons doorgeven. Woont u niet in Nederland en krijgt u pensioen van ons? Dan moet u ons jaarlijks een schriftelijk 'bewijs van in leven zijn' opsturen.
- 4 Verder moet u ons alle informatie en documenten sturen die we nodig hebben voor de uitvoering van Pensioenreglement 2014. We laten u weten wanneer u die moet opsturen. Krijgen we deze informatie niet of niet op tijd? Of is de informatie niet juist of niet volledig? Dan kunnen we de volgende maatregelen nemen:
  - Zolang we de informatie niet hebben gekregen die we nodig hebben, betalen we uw pensioen niet of later.
  - Pensioen dat we onterecht aan u hebben betaald, eisen we terug. Of we verrekenen het met andere bedragen die we aan u moeten betalen.
- 5 We zijn niet aansprakelijk voor de gevolgen die ontstaan doordat u zich niet heeft gehouden aan de verplichting om informatie te sturen in de situaties die in dit artikel staan genoemd.

Artikel 16.2 Welke informatie krijgt u van ons?

Welke informatie krijgt u van ons als u deelnemer wordt?

- 1 Als u deelnemer bij ons bent geworden, krijgt u binnen drie maanden na de start van uw deelnemerschap van ons de volgende informatie:
  - De inhoud van de pensioenregeling.
  - Hoe we de koopkracht van uw pensioen proberen te behouden. Meer hierover leest u in hoofdstuk 14.
  - Andere onderwerpen die op basis van de Pensioenwet vereist zijn.

Welke informatie krijgt u vervolgens van ons?

- 2 Zolang u deelnemer bent krijgt u ieder jaar van ons een overzicht met de volgende informatie:
- De hoogte van de pensioenaanspraken die u kunt bereiken als u tot de pensioenrichtleeftijd deelnemer blijft.
  - De hoogte van de pensioenaanspraken die u tot nu toe heeft opgebouwd.
  - Hoe we de koopkracht van uw pensioen proberen te behouden. Meer hierover leest u in hoofdstuk 14.
  - De aangroei van uw opgebouwde pensioen in het vorige kalenderjaar. Dit wordt waardeaan groei of factor A genoemd.
- 3 Als de inhoud van de pensioenovereenkomst verandert, krijgt u binnen drie maanden na deze wijziging van ons informatie over de inhoud van deze wijziging. Deze wijziging leidt tot aanpassing van het pensioenreglement. Wilt u een kopie van het aangepaste pensioenreglement? Dan kunt u die via onze website downloaden.

Welke informatie krijgt u van ons als u met pensioen gaat?

- 4 Zes maanden voordat u uw AOW-leeftijd bereikt, krijgt u van ons een pensioeninformatiebrief. Daarin staat hoeveel ouderdomspensioen en partnerpensioen u tot de eerste dag van de maand dat uw AOW-pensioen ingaat heeft opgebouwd. Daarnaast krijgt u informatie over de keuzemogelijkheden die u heeft. Meer hierover leest u in hoofdstuk 8.
- 5 Vóór uw eerste pensioenbetaling, krijgt u van ons een bewijs met de volgende informatie:
- De definitief vastgestelde hoogte van uw ouderdomspensioen.
  - De definitief vastgestelde aanspraak op partnerpensioen.
  - Hoe we de koopkracht van uw pensioen proberen te behouden. Meer hierover leest u in hoofdstuk 14.
- Dit bewijs wordt de pensioenuitkeringsbrief genoemd.

Welke informatie krijgt u vervolgens van ons?

- 6 Bent u gepensioneerd, dan krijgt u ieder jaar van ons een overzicht met de volgende informatie:
- De hoogte van uw ouderdomspensioen.
  - De aanspraak op partnerpensioen en wezenpensioen.
  - Hoe we de koopkracht van uw pensioen proberen te behouden. Meer hierover leest u in hoofdstuk 14.

Welke informatie krijgt u van ons als u gewezen deelnemer wordt?

- 7 Als gewezen deelnemer krijgt u van ons een overzicht met de volgende informatie:
- De hoogte van uw pensioenaanspraken die we op de beëindigingsdatum hebben vastgesteld.
  - Hoe we de koopkracht van uw pensioen proberen te behouden. Meer hierover leest u in hoofdstuk 14.
  - Informatie die in uw situatie van belang is, zoals informatie over waardeoverdracht en eventueel afkoop. Meer hierover leest u in de hoofdstukken 10 en 11.

Welke informatie krijgt u vervolgens van ons?

- 8 Bent u gewezen deelnemer, dan krijgt u tenminste één keer in de vijf jaar van ons de volgende informatie:
- De hoogte van uw pensioenaanspraken
  - Hoe we de koopkracht van uw pensioenaanspraken proberen te behouden. Meer hierover leest u in hoofdstuk 14.

Welke informatie krijgt uw ex-partner van ons na beëindiging van uw partnerrelatie?

- 9 Heeft uw ex-partner een aanspraak op bijzonder partnerpensioen, dan krijgt uw ex-partner na de beëindiging van uw partnerrelatie van ons een opgave van deze aanspraak en informatie over hoe we de koopkracht van deze aanspraak proberen te behouden.

Ook informeren we u en uw ex-partner over de mogelijkheid om uw opgebouwde ouderdomspensioen onderling te verdelen.

Welke informatie krijgt uw ex-partner vervolgens van ons?

- 10 Zolang uw ex-partner nog geen pensioen van ons krijgt uitbetaald, krijgt uw ex-partner tenminste één keer in de vijf jaar van ons een overzicht met de volgende informatie:
- De aanspraak op bijzonder partnerpensioen en op verevend ouderdomspensioen, als dit van toepassing is.
  - Hoe we de koopkracht van deze pensioenaanspraken proberen te behouden. Meer hierover leest u in hoofdstuk 14.

Welke informatie krijgen andere belanghebbenden van ons?

- 11 Na uw overlijden krijgen de volgende personen van ons een overzicht:
- uw partner met recht op partnerpensioen. Meer hierover leest u in hoofdstuk 5.
  - uw ex-partner met recht op bijzonder partnerpensioen. En eventueel over het beëindigen van het verevend ouderdomspensioen. Meer hierover leest u in artikel 13.7
  - uw kind(eren) met recht op wezenpensioen. Meer hierover leest u in hoofdstuk 6.

Daarnaast krijgen zij informatie hoe we de koopkracht van hun pensioen proberen te behouden. Meer hierover leest u in hoofdstuk 14.

- 12 Daarna krijgen zij ieder jaar van ons een overzicht met deze informatie.

Informeren over vermindering pensioenaanspraken en pensioenrechten

- 13 Als we besluiten om de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten te verlagen, informeren wij alle aanspraak- en pensioengerechtigden en de werkgever schriftelijk over dit besluit. Daarbij zullen we aangeven wat de gevolgen voor u persoonlijk zijn. Meer informatie over verlaging van de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten leest u in hoofdstuk 15.

Informeren over vermindering premiebetaling door uw werkgever

- 14 Als uw werkgever besluit om minder of geen werkgeversbijdrage meer te betalen, dan informeren we alle deelnemers schriftelijk over dit besluit. Daarbij zullen we duidelijk maken wat de gevolgen voor u zijn.

- 15 Besluit uw werkgever later om de gemiste premie helemaal of gedeeltelijk te vergoeden? Dan sturen we alle benadeelden een bericht. Daarbij zullen we duidelijk maken wat de gevolgen voor u zijn. Meer informatie over vermindering van premiebetaling leest u in artikel 7.5.

Artikel 16.3 Welke informatie krijgen we van uw werkgever?

Uw werkgever geeft ons de informatie over uw dienstverband die van belang is voor de uitvoering van de pensioenregeling.

Artikel 16.4 Welke informatie kunt u bij ons opvragen?

- 1 Tussentijds kunt u een overzicht van uw pensioenaanspraken of pensioenrechten bij ons opvragen.

- 2 Verder kunt u onder meer de volgende informatie bij ons opvragen:
  - het pensioenreglement
  - de statuten
  - het jaarverslag en de jaarrekening
  - de uitvoeringsovereenkomst (de overeenkomst tussen de werkgever en ons over de uitvoering en financiering van de pensioenovereenkomst)
  - het Addendum AOW-compensatie. Dit document is voor expatriates van toepassing.

Deze documenten kunt u ook vinden op onze website www.abnambropensioenfonds.nl/downloads.

Deel X Als u het niet met ons eens bent

Hoofdstuk 17 Klachten en geschillen

Het kan voorkomen dat u niet tevreden bent over de manier waarop u door ons bent behandeld. Dan spreken we van een klacht. Bent u het niet eens over de toepassing van de pensioenregeling of een beslissing van ons? Dan spreken we van een geschil. In dit hoofdstuk leest u wat u in zo'n geval kunt doen.

Artikel 17.1 Is er sprake van een klacht?

- 1 Bent u niet tevreden over de manier waarop u door ons behandeld bent? Dan kunt u een klacht indienen bij ons. Dit doet u schriftelijk en daarbij moet u duidelijk aangeven waarover uw klacht gaat.
- 2 Om klachten te behandelen hebben we een Reglement interne klachtenprocedure vastgesteld. Deze staat op onze website www.abnamropensioenfonds.nl. Op uw verzoek sturen we u dit reglement toe.
- 3 Nadat we uw klacht hebben ontvangen, krijgt u binnen 15 werkdagen een schriftelijke reactie van ons. Bent u het vervolgens niet eens met onze beslissing? Dan kunt u binnen zes weken in beroep bij de Klachtencommissie van het pensioenfonds.

Artikel 17.2 Is er sprake van een geschil?

- 1 Bent u het niet eens met onze uitleg van het pensioenreglement of beslissing waardoor u minder krijgt dan waarop u denkt recht te hebben? Dan kunt u een bezwaar indienen bij ons. Dit doet u schriftelijk en daarbij moet u duidelijk aangeven waar u bezwaar tegen heeft.
- 2 Om geschillen te behandelen hebben we een Reglement interne geschillenprocedure vastgesteld. Deze staat op onze website www.abnamropensioenfonds.nl. Op uw verzoek sturen we u dit reglement toe.
- 3 Nadat we uw bezwaarschrift hebben ontvangen, krijgt u binnen zes weken van ons een schriftelijke reactie. Bent u het vervolgens niet eens met onze beslissing? Dan kunt u binnen zes weken in beroep bij de Commissie van Beroep van het pensioenfonds.
- 4 Heeft de geschillenprocedure niet tot een bevredigende oplossing voor u geleid? Dan kunt u een brief sturen naar de Ombudsman Pensioenen. De Ombudsman probeert dan te bemiddelen.

Artikel 17.3 Hardheidsclausule

Soms kan de toepassing van dit pensioenreglement leiden tot een situatie die in strijd is met de redelijkheid en de billijkheid. In deze bijzondere situatie kunnen we afwijken van de bepalingen in dit pensioenreglement. De afwijking mag niet in strijd zijn met de wet- en regelgeving en moet passen binnen de opzet en het doel van het pensioenfonds.

Artikel 17.4   **Wat gebeurt er in een situatie die niet in dit pensioenreglement is beschreven?**

Is er volgens ons sprake van een bijzonder geval of een bijzondere situatie? En wordt uit het reglement of de statuten niet duidelijk wat er moet gebeuren? Dan nemen we een beslissing.

Deze beslissing mag niet in strijd zijn met de wet- en regelgeving.

Deel XI   Uitbetaling van pensioenen

Hoofdstuk 18   Betaling van het pensioen

In dit hoofdstuk leest u hoe we uw pensioen uitbetalen en welke informatie we daarvoor nodig hebben.

Artikel 18.1   Aan wie betalen we pensioen?

- 1 We betalen pensioen aan degene die daar recht op heeft:
  - Ouderdomspensioen en eventueel tijdelijk ouderdomspensioen aan u. Dit geldt ook als u recht heeft op prepensioen of ongehuwdenpensioen.
  - Verevend deel van uw ouderdomspensioen aan uw ex-partner.
  - Partnerpensioen aan uw partner.
  - Bijzonder partnerpensioen aan uw ex-partner
  - Zelfstandig recht op pensioen (conversie) aan uw ex-partner.
  - Wezenpensioen aan uw kind.

- 2 Als uw kind nog minderjarig is, dan betalen we het wezenpensioen aan de overgebleven ouder, stiefouder of voogd van het kind. Maar als uw kind samen met de ouder, de stiefouder of voogd dit aan ons vragen, betalen we het wezenpensioen wel aan uw minderjarige kind.

Artikel 18.2   Hoe betalen we uw pensioen?

- 1 We betalen uw pensioen per maand. Uiterlijk voor het einde van de maand.

- 2 Op uw pensioenuitkering houden we belastingen, heffingen en eventueel andere inhoudingen in waartoe we op grond van wet- en regelgeving of overeenkomst verplicht zijn.

- 3 We betalen uw pensioen in euro's op een bankrekening in Nederland.

- 4 Wilt u dat we uw pensioen betalen op een bankrekening in het buitenland? Dat kan. We kunnen besluiten dat u daarvoor kosten moet betalen. Die halen we dan af van het pensioen dat we aan u betalen.

Artikel 18.3   Wanneer betalen we uw pensioen niet uit?

- 1 We mogen besluiten om uw pensioen niet of later te betalen in de volgende situaties:
  - Als we de informatie of documenten die we nodig hebben voor de uitvoering van de pensioenregeling en waar we om gevraagd hebben niet of niet op tijd krijgen. Of als ze niet juist of niet volledig zijn.
  - Als we uw adres of uw bankrekeningnummer niet hebben.
  - Als u in het buitenland woont en u het jaarlijkse, schriftelijke 'bewijs van in leven zijn' niet of niet op tijd naar ons opstuurt.

- 2 Pas als we de gevraagde informatie en documenten hebben gekregen en deze zijn volledig en juist, dan betalen we uw pensioen alsnog uit.

Artikel 18.4 **Kunnen we pensioen van u terugvragen?**

Hebben we pensioen aan u betaald waarop u geen recht had? Dan mogen we dat direct terugvragen. Wat we teveel betaald hebben mogen we verrekenen met het pensioen dat we nog aan u moeten uitbetalen.

Artikel 18.5 **Kan uw pensioen vervallen?**

- 1 Zolang u leeft vervalt uw pensioen niet en blijven de niet betaalde pensioenen voor u beschikbaar.
- 2 Dit geldt ook voor het pensioen voor uw partner, uw ex-partner en uw kinderen.

Deel XII Overige bepalingen

Hoofdstuk 19 Pensioenbestemming behouden

Als u pensioen opbouwt of van ons pensioen krijgt mag u uw pensioenaanspraak of uw pensioenrecht niet aan een ander overdragen. Als u dat toch wilt doen, dan werken we daar niet aan mee. Op deze regel zijn volgens de Pensioenwet vijf uitzonderingen. In dit hoofdstuk leest u wat die uitzonderingen zijn.

Artikel 19.1 Mag u uw pensioen aan een ander overdragen?

- 1 U mag pensioenaanspraken en pensioenrechten op basis van wet- en regelgeving en dit pensioenreglement niet aan een ander overdragen. Een eventuele overdracht is nietig. Dat betekent dat de overdracht niet is gebeurd.
- 2 Op deze regel bestaan de volgende uitzonderingen:
  - Gaat u in het buitenland wonen? Dan krijgt u van de Belastingdienst een zogenoemde conserverende aanslag. Voor het betalen van deze belastingaanslag geeft de Belastingdienst u uitstel. Om uitstel van betaling te krijgen moet u de Belastingdienst een zekerheidsrecht geven. Dit doet u door uw pensioenaanspraak te verpanden aan de Belastingdienst.
  - Eindigt uw huwelijk of partnerrelatie? Dan kunnen u en uw ex-partner afspraken maken over de verdeling van uw ouderdomspensioen. Dit kan op de volgende manieren:
    - a. Uw ex-partner krijgt recht op een deel van het ouderdomspensioen dat u heeft opgebouwd tijdens uw relatie. Dit recht is vastgelegd in de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding. Meer hierover leest u in de artikelen 13.8 t/m 13.13.
    - b. U verdeelt uw ouderdomspensioen na een echtscheiding, scheiding van tafel en bed of door beëindiging van uw geregistreerd partnerschap volgens het huwelijksvermogensrecht zoals dat van toepassing was vóór 1 mei 1995. U wijst in dat geval uw ex-partner respectievelijk uw huidige partner aan als ontvanger van (een deel van) uw ouderdomspensioen. Dit noemen we verrekenen.
    - c. U verdeelt uw ouderdomspensioen na een echtscheiding, scheiding van tafel en bed of door beëindiging van uw geregistreerd partnerschap volgens het huwelijksvermogensrecht zoals dat van toepassing was vóór 1 mei 1995. U draagt een deel van uw ouderdomspensioen over aan uw ex-partner respectievelijk uw huidige partner, waardoor zij een zelfstandig recht krijgen.
  - Heeft u een ex-partner met een aanspraak op bijzonder partnerpensioen? Dan kan uw ex-partner deze aanspraak overdragen aan een eerdere ex-partner of aan uw huidige partner. Uw ex-partner moet deze overdracht bij een notaris vastleggen. Een dergelijke afspraak is alleen geldig als we verklaren bereid te zijn om het afwijkende pensioenrisico te accepteren. De overdracht kan daarna niet meer worden teruggedraaid.

Artikel 19.2 Mogen we uw pensioen aan een ander betalen?

- 1 Als u pensioen van ons krijgt, kunt u ons opdracht geven om het pensioen aan iemand anders te betalen dan aan uzelf.
- 2 U kunt deze opdracht op ieder moment weer stoppen. Dan betalen we het pensioen weer aan u.

Hoofdstuk 20 Aanpassen van het pensioenreglement

Als de werkgever met de vakbonden nieuwe afspraken maakt over pensioen, wijzigt de pensioenovereenkomst. We moeten dan het pensioenreglement in lijn daarmee aanpassen. Dit is ook het geval als de uitvoeringsovereenkomst wijzigt. Ook kan wetgeving of een aanwijzing van De Nederlandsche Bank aanleiding zijn waarom we het pensioenreglement moeten aanpassen. In de statuten en de uitvoeringsovereenkomst staan de regels waar we ons aan moeten houden als we het pensioenreglement moeten aanpassen.

Artikel 20.1 Wanneer passen we het pensioenreglement aan?

- 1 We passen het pensioenreglement in de volgende situaties aan:
  - Als de pensioenovereenkomst wijzigt.
  - Als de uitvoeringsovereenkomst wijzigt.
  - Als wet-of regelgeving dit noodzakelijk maakt.

De pensioenovereenkomst wijzigt

- 2 We passen het pensioenreglement aan als de pensioenovereenkomst wijzigt en als aan de volgende voorwaarden is voldaan:
  - De gewijzigde bepalingen in de pensioenovereenkomst zijn niet in strijd met de wet- en regelgeving.
  - We vinden dat we de gewijzigde bepalingen in redelijkheid kunnen uitvoeren.
  - De financiële situatie van het pensioenfonds de wijziging van het pensioenreglement toelaat.

De uitvoeringsovereenkomst wijzigt

- 3 We passen het pensioenreglement aan als de uitvoeringsovereenkomst wijzigt en als aan de volgende voorwaarden is voldaan:
  - De gewijzigde bepalingen in uitvoeringsovereenkomst zijn niet in strijd met de geldende wet- en regelgeving.
  - De financiële situatie van het pensioenfonds de wijziging van het pensioenreglement toelaat.

Wet- en regelgeving maken aanpassing noodzakelijk

- 4 We passen het pensioenreglement aan als dat moet door nieuwe of veranderde wet- of regelgeving. Of als De Nederlandsche Bank een aanwijzing geeft die aanpassing van het pensioenreglement noodzakelijk maakt.

Artikel 20.2 Welke procedure geldt als we het pensioenreglement willen aanpassen?

- 1 Hebben de aanpassingen geen invloed op de aard of de omvang van de pensioenaanspraken? Dan beslissen we zelfstandig over de aanpassingen binnen de grenzen die de statuten daarvoor stellen.
- 2 Hebben de aanpassingen wel invloed op de aard of de omvang van de pensioenaanspraken? Dan informeren we eerst de partijen die de pensioenovereenkomst vaststellen. De pensioenovereenkomst moet dan ook worden gewijzigd.
- 3 Hebben de betrokken partijen de pensioenovereenkomst niet gewijzigd binnen de termijn die de wetgever of toezichthouder heeft vastgesteld? Dan beslissen we zelfstandig over de noodzakelijke

aanpassingen in het pensioenreglement. We informeren de betrokken partijen van tevoren over het voorgenomen besluit.

Artikel 20.3   Wanneer gaat een wijziging in?

We bepalen de datum waarop een wijziging in dit pensioenreglement ingaat.

Artikel 20.4   Voor wie gelden de wijzigingen?

Een wijziging geldt voor iedereen die pensioenaanspraken en pensioenrechten heeft op basis van dit pensioenreglement. Dit is alleen anders als uit de tekst van het gewijzigde pensioenreglement uitdrukkelijk blijkt dat de wijziging niet voor u geldt.

Bijlage 1 Ruilfactoren

In het reglement leest u over de keuzemogelijkheden die u heeft als u met pensioen gaat. Bij elke keuze berekenen we wat de invloed van die keuze is op de hoogte van uw pensioen. Voor die berekening gebruiken we een factor. Deze factor noemen we 'ruilfactor'.

In deze bijlage (A t/m H) staan de ruilfactoren voor de keuzemogelijkheden waarnaar we verwijzen in hoofdstuk 8. Onder I staan de factoren waarnaar we verwijzen in hoofdstuk 9 Einde van uw deelnemerschap.

Hoe stellen we de ruilfactoren vast?

Het bestuur stelt de factoren telkens voor een kalenderjaar vast. Daarbij houden we ons aan de volgende uitgangspunten:

- De door het pensioenfonds gehanteerde actuariële grondslagen van 31 december van het voorlaatste jaar. Met actuariële grondslagen bedoelen we onder meer de marktrente, de sterftেকansen, de arbeidsongeschiktheids- en revalidatiekansen en frequenties van gehuwd zijn.
- Collectieve actuariële gelijkwaardigheid.
- Gelijke factoren voor mannen en vrouwen.
- Relevante wet- en regelgeving

Leeswijzer bijlage 1

De ruilfactoren in deze bijlage gelden voor 2015. Gaat u met pensioen? Dan gelden voor u de ruilfactoren voor het jaar waarin u met pensioen gaat.

De factoren in deze bijlage zijn afgerond tot 3 cijfers achter de komma. Bij het vaststellen van uw aanspraken na uitruil gebruiken we de niet afgeronde ruilvoet. Dit heeft tot gevolg dat de definitieve uitkomst kan afwijken.

De factoren die we gebruiken zijn gebaseerd op uw werkelijke leeftijd in maanden nauwkeurig op de feitelijke pensioendatum. Is de leeftijd waarop u uw pensioen wilt laten ingaan niet exact hetzelfde als de leeftijd die in de tabel vermeld staat? Dan kunt u de berekening in de pensioenplanner maken.

De tabellen in deze bijlage (B t/m I) zijn van toepassing op pensioenaanspraken met pensioenrichtleeftijd 67 jaar. Heeft u pensioenaanspraken met pensioenrichtleeftijd 65 jaar? Dan zetten we uw pensioenaanspraak eerst om in een pensioenaanspraak met pensioenrichtleeftijd 67 jaar. Onder A. staat hoe we dat doen.

A. Omzetting ouderdomspensioen met pensioenrichtleeftijd 65 jaar naar ouderdomspensioen met pensioenrichtleeftijd 67 jaar

Heeft u pensioenaanspraken met pensioenrichtleeftijd 65 jaar en wilt u gebruik maken van de keuzemogelijkheden in hoofdstuk 8? Dan zetten we uw pensioenaanspraken eerst om in pensioenaanspraken met pensioenrichtleeftijd 67 jaar. De factor die we voor die berekening gebruiken noemen we omzettingsfactor.

Omzetting ouderdomspensioen met pensioenrichtleeftijd 65 jaar
naar ouderdomspensioen met pensioenrichtleeftijd 67 jaar

Omzettingsfactor 1,134

B. Tijdelijk ouderdomspensioen om gemis aan AOW-pensioen op te vangen.

Laat u uw ouderdomspensioen eerder ingaan dan dat u AOW-pensioen krijgt? Dan kunt u een deel van uw ouderdomspensioen uitruilen voor een tijdelijk ouderdomspensioen. Meer hierover leest u in artikel 8.3.

Dit tijdelijk ouderdomspensioen gaat in op dezelfde dag dat uw ouderdomspensioen ingaat. U kunt kiezen om dit tijdelijk ouderdomspensioen te laten eindigen op de eerste dag van de maand waarin uw AOW-pensioen ingaat of de laatste dag van de maand waarin uw AOW-pensioen ingaat.

Uw AOW-ingangsdatum is afhankelijk van uw geboortedatum. De ruilfactoren zijn per leeftijdscategorie vastgesteld, zoals in de AOW-wetgeving.

Het tijdelijk ouderdomspensioen dat u na uitruil maximaal kunt krijgen is twee keer het AOW-bedrag voor één gehuwde inclusief vakantiegeld.

Ruilfactoren voor tijdelijk pensioen tot de eerste dag van de maand waarin uw AOW-pensioen ingaat

Leeftijd feitelijke pensioendatum	AOW-leeftijd								
	65 ³	65 ⁵	65 ⁷	65 ⁹	66	66 ³	66 ⁶	66 ⁹	67
57									1,263
58									1,428
59								1,682	1,635
60							2,038	1,968	1,904
61						2,568	2,458	2,358	2,267
62				3,659	3,438	3,244	3,071	2,918	2,779
63			5,436	5,113	4,696	4,344	4,043	3,782	3,554
64		10,162	9,101	8,243	7,225	6,433	5,800	5,283	4,853
65	59,052	35,465	25,356	19,740	14,826	11,878	9,915	8,513	7,461
66						60,914	30,504	20,367	15,299

*65³ betekent een AOW leeftijd van 65 jaar en 3 maanden.

Voorbeeld:

Is uw AOW-leeftijd 65 jaar en 5 maanden en wilt u uw pensioen op de leeftijd van 64 jaar laten ingaan? Dan kunt u kiezen voor een tijdelijk ouderdomspensioen dat eindigt op de eerste dag van de maand waarin uw AOW-pensioen ingaat. Dan geldt voor u de ruilfactor 10,162. Dat betekent dat u in ruil voor iedere € 1.000 per jaar ouderdomspensioen vanaf uw 64e jaar tot de eerste van de maand waarin uw AOW-pensioen ingaat een tijdelijk ouderdomspensioen krijgt van € 10.162 per jaar (€ 1.000 * 10,162).

Ruilfactoren voor tijdelijk pensioen tot en met de laatste dag van de maand waarin uw AOW-pensioen ingaat

Leeftijd feitelijke pensioendatum	AOW-leeftijd								
	65 ³	65 ⁵	65 ⁷	65 ⁹	66	66 ³	66 ⁶	66 ⁹	67
57									1,255
58									1,416
59								1,666	1,620
60							2,014	1,947	1,884
61						2,530	2,424	2,327	2,238
62				3,582	3,371	3,184	3,018	2,870	2,736
63			5,270	4,966	4,572	4,238	3,952	3,703	3,484
64		9,602	8,651	7,873	6,939	6,207	5,617	5,131	4,725
65	44,310	29,568	22,197	17,774	13,692	11,142	9,398	8,130	7,167
66					182,555	45,709	26,160	18,340	14,130

*65³ betekent een AOW leeftijd van 65 jaar en 3 maanden.

Voorbeeld:

Is uw AOW-leeftijd 65 jaar en 5 maanden en wilt u uw pensioen op de leeftijd van 64 jaar laten ingaan? Dan kunt u kiezen voor een tijdelijk ouderdomspensioen dat eindigt op de laatste dag van de maand waarin uw AOW-pensioen ingaat. Dan geldt voor u de ruilfactor 9,602. Dat betekent dat u in ruil voor iedere € 1.000 per jaar ouderdomspensioen vanaf uw 64e jaar tot en met de laatste dag van de maand waarin uw AOW-pensioen ingaat een tijdelijk ouderdomspensioen krijgt van € 9.602 per jaar ($€ 1.000 * 9,602$).

C. Pensioen eerder laten ingaan

Wilt u uw ouderdomspensioen eerder laten ingaan dan op leeftijd 67 jaar? Dan verlagen we het ouderdomspensioen waarop u jaarlijks recht hebt, door dit pensioen te vermenigvuldigen met de ruilfactor. Vervroeging is mogelijk vanaf de maand waarin u 57 jaar wordt. Uw pensioen gaat altijd in op de eerste dag van de maand.

We berekenen eerst het gevolg van uw keuze om een tijdelijk ouderdomspensioen te krijgen. Daarna berekenen we het gevolg van eerder met pensioen gaan.

De aanspraak op partnerpensioen en wezenpensioen is gelijk aan wat u tot uw feitelijke pensioendatum heeft opgebouwd. Deze aanspraken zijn lager dan wanneer u tot uw 67e jaar pensioen zou opbouwen.

Leeftijd op de feitelijke pensioendatum	Ruilfactor
57	0,558
58	0,588
59	0,620
60	0,656
61	0,694
62	0,735
63	0,780
64	0,829
65	0,882
66	0,939
67	1,000

Voorbeeld:

Als u uw ouderdomspensioen op leeftijd 62 jaar wilt laten ingaan, dan is de ruilfactor 0,735. Dat wil zeggen dat u voor iedere € 1.000 ouderdomspensioen per jaar vanaf uw 62e jaar ouderdomspensioen krijgt van € 735 per jaar ($€ 1.000 * 0,735$).

D. Pensioen later laten ingaan

Wilt u uw ouderdomspensioen later laten ingaan dan op leeftijd 67 jaar? Dan verhogen we het ouderdomspensioen waarop u jaarlijks recht hebt, door dit pensioen te vermenigvuldigen met de ruilfactor.

Let op: Hoe langer u uitstelt, hoe hoger uw pensioen wordt. Maar het mag niet hoger worden dan uw pensioengevend salaris. Mag uw pensioen niet verder stijgen? Dan kunt u niet langer uitstellen. We gaan dan het ouderdomspensioen aan u betalen.

Leeftijd op de feitelijke pensioendatum	Ruilfactor
67	1,000
68	1,068
69	1,144
70	1,230
71	1,328
72	1,438

Voorbeeld:

Als u uw ouderdomspensioen op leeftijd 68 jaar wilt laten ingaan, dan is de ruilfactor 1,068. Dat wil zeggen dat u voor iedere € 1.000 per jaar ouderdomspensioen vanaf uw 68e jaar ouderdomspensioen krijgt van € 1.068 per jaar ($€ 1.000 * 1,068$).

E. Partnerpensioenen uitruilen voor hoger ouderdompensioenen

Wilt u (een deel van) het partnerpensioenen uitruilen voor een hoger ouderdompensioenen? Dan berekenen we de uitruil door het partnerpensioenen te vermenigvuldigen met de ruilfactor.

Als u ook kiest voor eerder of later met pensioen gaan, dan berekenen we eerst het gevolg van deze keuze. Daarna berekenen we het gevolg van de uitruil op uw pensioen.

De uitruil heeft geen invloed op de hoogte van het wezenpensioen.

Leeftijd op de feitelijke pensioendatum	Ruilfactor
57	0,144
58	0,151
59	0,158
60	0,165
61	0,174
62	0,182
63	0,191
64	0,200
65	0,210
66	0,219
67	0,230
68	0,241
69	0,252
70	0,265
71	0,279
72	0,293

Voorbeeld:

Als u uw ouderdompensioen op leeftijd 59 jaar wilt laten ingaan en u wilt (een deel) van het partnerpensioen omzetten in extra ouderdompensioen, dan is de ruilfactor 0,158. Dat wil zeggen dat u voor iedere € 1.000 per jaar partnerpensioen vanaf uw 59e jaar extra ouderdompensioen krijgt van € 158 ($€ 1.000 * 0,158$).

F. Ouderdomspensioen uitruilen voor hoger partnerpensioen

Wilt u een deel van uw ouderdomspensioen uitruilen voor een hoger partnerpensioen? Dan berekenen we de uitruil door het ouderdomspensioen te vermenigvuldigen met de ruilfactor.

Als u ook kiest voor eerder of later met pensioen gaan, dan berekenen we eerst het gevolg van deze keuze. Daarna berekenen we het gevolg van de uitruil op uw pensioen.

De uitruil heeft geen invloed op de hoogte van het wezenpensioen.

Leeftijd op de feitelijke pensioendatum	Ruilfactor
57	6,946
58	6,635
59	6,334
60	6,043
61	5,762
62	5,492
63	5,237
64	4,996
65	4,770
66	4,556
67	4,353
68	4,155
69	3,962
70	3,773
71	3,589
72	3,412

Voorbeeld:

Als u uw ouderdomspensioen op leeftijd 60 jaar wilt laten ingaan en u wilt een deel van het ouderdomspensioen omzetten in extra partnerpensioen, dan is de ruilfactor 6,043. Dat wil zeggen dat u voor iedere € 1.000 per jaar ouderdomspensioen € 6.043 per jaar (€ 1.000 * 6,043) extra partnerpensioen krijgt. Dit pensioen krijgt u uw partner als u na uw pensionering overlijdt.

G. Pensioen op twee levens

Volgens de standaard regel blijft u na het overlijden van uw partner dezelfde pensioenbetaling krijgen. Overlijdt u, dan krijgt uw partner minder pensioen. Als u wilt dat het geen verschil maakt wie van u beiden het eerst overlijdt, dan kunt u kiezen voor pensioen op twee levens. Meer hierover leest u in artikel 8.8.

We zetten het ouderdomspensioen en het partnerpensioen ieder apart om. Eerst voor een pensioen voor de periode dat u beiden leeft. Daarna voor een pensioen voor de periode dat één van u beiden is overleden.

Als u ook kiest voor eerder of later met pensioen gaan, dan berekenen we eerst het gevolg van deze keuze. Daarna berekenen we het gevolg van de uitruil op uw pensioen.

Leeftijd op de feitelijke pensioendatum	Ouderdomspensioen 2 levens	Ouderdomspensioen 1 leven	Partnerpensioen 2 levens	Partnerpensioen 1 leven
57	0,924	0,693	0,133	0,100
58	0,920	0,690	0,139	0,104
59	0,917	0,687	0,145	0,109
60	0,913	0,684	0,151	0,113
61	0,909	0,681	0,158	0,118
62	0,904	0,678	0,165	0,123
63	0,900	0,675	0,172	0,129
64	0,895	0,671	0,179	0,134
65	0,890	0,668	0,187	0,140
66	0,885	0,664	0,194	0,146
67	0,880	0,660	0,202	0,152
68	0,875	0,656	0,211	0,158
69	0,870	0,652	0,219	0,165
70	0,864	0,648	0,229	0,172
71	0,857	0,643	0,239	0,179
72	0,851	0,638	0,249	0,187

Voorbeeld:

Als u op leeftijd 57 jaar uw pensioen wilt laten ingaan en u heeft een ouderdomspensioen van € 1.000 en een partnerpensioen van € 700 en u wilt een pensioen op twee levens dan gaat de berekening als volgt:

Zolang u beiden leeft, krijgt u: € 1.017 $((0,924 * € 1.000) + (0,133 * € 700))$.

Nadat één van u beiden is overleden krijgt de ander: € 763 $((0,693 * € 1.000) + (0,100 * € 700))$.

Heeft uw ex-partner recht op een deel van uw ouderdomspensioen? Dan houden we dit deel in op het uit te betalen bedrag, zolang u leeft.

H. Variatie in hoogte van uw pensioen

Wilt u eerst een periode een hoger pensioen en daarna een lager pensioen? U kunt kiezen om de eerste vijf jaar of tien jaar na uw pensionering een hogere pensioenuitkering te krijgen en daarna een lagere uitkering. Of andersom: eerst een lager pensioen en daarna een hoger pensioen? Daarvoor geldt dat de laagste uitkering 75% van de hoogste uitkering is.

Wilt u ook één van de hierna genoemde keuzes maken?

- vervroeging of uitstel van uw pensioen;
- uitruil van een deel van uw ouderdomspensioen voor een hoger partnerpensioen;
- uitruil van het partnerpensioen voor een hoger ouderdomspensioen.

Dan berekenen we eerst de gevolgen van deze keuzes. Daarna berekenen we het gevolg van uw keuze om ouderdomspensioen in hoogte te laten variëren.

De keuze om uw ouderdomspensioen in hoogte laten variëren heeft geen invloed op de hoogte van het partnerpensioen en wezenpensioen.

H.1 Hoog – laag omzettingfactoren

100 – 75%	Aantal jaar eerste periode	
	5 jaar	10 jaar
Leeftijd op de feitelijke pensioendatum		
57	1,236	1,162
58	1,234	1,159
59	1,232	1,156
60	1,230	1,153
61	1,228	1,149
62	1,225	1,145
63	1,223	1,141
64	1,220	1,137
65	1,217	1,133
66	1,214	1,128
67	1,210	1,124
68	1,207	1,119
69	1,203	1,113
70	1,199	1,108
71	1,194	1,102
72	1,189	1,096

Voorbeeld:

Als u uw ouderdomspensioen wilt laten ingaan op leeftijd 57 jaar en u wilt de eerste vijf jaar een hoger pensioen dan daarna? Dan is de ruilfactor 1,236%. Dat wil zeggen dat u vanaf uw 57e jaar € 1.236 per jaar ouderdomspensioen krijgt, in plaats van € 1.000 per jaar. En vanaf uw 62e jaar € 927 per jaar (75% van het ouderdomspensioen dat u de eerste vijf jaar na uw pensionering krijgt) in plaats van € 1.000 per jaar.

H.2 Laag – hoog omzettingsfactoren

75 - 100%	Aantal jaar eerste periode	
	5 jaar	10 jaar
Leeftijd op de feitelijke pensioendatum		
57	1,063	1,124
58	1,064	1,127
59	1,066	1,130
60	1,067	1,133
61	1,069	1,137
62	1,071	1,140
63	1,073	1,144
64	1,075	1,148
65	1,077	1,153
66	1,080	1,158
67	1,082	1,163
68	1,085	1,168
69	1,089	1,174
70	1,092	1,180
71	1,096	1,187
72	1,100	1,194

Voorbeeld:

Als u uw ouderdomspensioen wilt laten ingaan op leeftijd 57 jaar en u wilt de eerste vijf jaar een lager pensioen dan daarna? Dan is de ruilfactor 1,063%. Dat wil zeggen dat u vanaf uw 57e jaar per jaar voor iedere € 1.000 € 797 per jaar ouderdomspensioen krijgt ($75\% * 1,063 * € 1.000$) van het ouderdomspensioen dat u de eerste vijf jaar na uw pensionering krijgt). En vanaf uw 62e jaar krijgt u € 1.063 in plaats van € 1.000 per jaar.

I. Omzetting prepensioen 62 – 65 naar extra ouderdomspensioen

Heeft u na de collectieve waardeoverdracht van Stichting Pensioenfonds Fortis Bank Nederland naar ons een aanspraak op prepensioen? Dan kunt u dit prepensioen omzetten naar extra ouderdomspensioen. Hoe dat gaat, hangt af van de pensioenrichtleeftijd die voor u geldt. Uw pensioenrichtleeftijd is 65 jaar als u vóór 1 januari 2013 uit dienst bent gegaan. Anders is uw pensioenrichtleeftijd 67 jaar. We berekenen uw extra ouderdomspensioen met de ruilfactor in de tabel.

Pensioenrichtleeftijd	Omzettingsfactor
65 jaar	0,193
67 jaar	0,219

Voorbeeld:

Als u uw prepensioen niet op leeftijd 62 jaar wilt laten ingaan en u hebt ouderdomspensioen met pensioenrichtleeftijd 67 jaar, dan is de ruilfactor 0,219. Dat wil zeggen dat u voor iedere € 1.000 per jaar prepensioen die u tussen uw 62e en 65 jaar zou krijgen vanaf uw 67e levenslang extra ouderdomspensioen krijgt van € 219 per jaar ($€ 1.000 * 0,219$).

J. Ouderdomspensioen uitruilen voor hoger partnerpensioen bij einde deelnemerschap

Wilt u op het moment dat uw deelnemerschap aan de pensioenregeling eindigt een deel van uw ouderdomspensioen uitruilen voor een hoger partnerpensioen? Dan verlagen we het ouderdomspensioen waarop u aanspraak heeft door dit pensioen te vermenigvuldigen met de ruilfactor.

Het verhoogd partnerpensioen mag, samen met eventueel het bijzonder partnerpensioen, maximaal 70% zijn van het ouderdomspensioen na de uitruil.

Leeftijd	Omzettingsfactor	Leeftijd	Omzettingsfactor
15	5,369	42	4,761
16	5,353	43	4,740
17	5,336	44	4,719
18	5,317	45	4,700
19	5,297	46	4,683
20	5,275	47	4,293
21	5,252	48	4,279
22	5,230	49	4,268
23	5,208	50	4,259
24	5,186	51	4,253
25	5,163	52	4,250
26	5,140	53	4,251
27	5,116	54	4,256
28	5,093	55	4,267
29	5,070	56	4,283
30	5,047	57	3,779
31	5,023	58	3,799
32	5,001	59	3,822
33	4,979	60	3,849
34	4,957	61	3,879
35	4,935	62	3,914
36	4,914	63	3,957
37	4,859	64	4,005
38	4,840	65	4,074
39	4,820	66	4,141
40	4,801	67	4,214
41	4,781		

Voorbeeld:

Als u op leeftijd 40 jaar uit dienst gaat en u wilt een hoger partnerpensioen voor uw partner, dan is de ruilfactor 4,801. Dat wil zeggen dat u voor iedere € 1.000 per jaar ouderdomspensioen die u zou ontvangen vanaf leeftijd 67 jaar € 4.801 partnerpensioen krijgt (€ 1.000 * 4,801). Dit hogere partnerpensioen krijgt uw partner als u overlijdt.

Bijlage 2 Afkoopfactoren

In het reglement leest u wanneer we uw pensioen afkopen. Daarbij berekenen we welk bedrag u krijgt. Voor die berekening gebruiken we een factor. Deze factor noemen we 'afkoopfactor'. In deze bijlage staan de afkoopfactoren waarnaar we verwijzen in hoofdstuk 11.

Hoe stellen we de afkoopfactoren vast?

Het bestuur stelt de factoren telkens voor een kalenderjaar vast. Daarbij houdt het bestuur zich aan de volgende uitgangspunten:

- De door het pensioenfonds gehanteerde actuariële grondslagen van 31 december van het voorlaatste jaar. Met actuariële grondslagen bedoelen we onder meer de marktrente, de sterftekansen, de arbeidsongeschiktheids- en revalidatiekansen en frequenties van gehuwd zijn.
- Collectieve actuariële gelijkwaardigheid.
- Gelijke factoren voor mannen en vrouwen gelden.
- Relevante wet- en regelgeving.

Leeswijzer bijlage 2

De afkoopfactoren in deze bijlage gelden voor 2015. Kopen we uw pensioen af? Dan gelden voor u de afkoopfactoren van het jaar waarin we afkopen.

De afkoopfactoren in deze bijlage zijn van toepassing op pensioenaanspraken met pensioenrichtleeftijd 67 jaar. Heeft u pensioenaanspraken met pensioenrichtleeftijd 65 jaar? Dan zetten we uw pensioenaanspraak eerst om in een pensioenaanspraak met pensioenrichtleeftijd 67 jaar. In bijlage 2 onder A. staat hoe we dat doen.

De afkoopfactoren zijn afgerond tot 3 cijfers achter de komma. Bij het vaststellen van het afkoopbedrag gebruiken we de niet afgeronde afkoopfactoren. Dit heeft tot gevolg dat het definitieve bedrag kan afwijken.

De afkoopfactoren die we gebruiken zijn gebaseerd op uw werkelijke leeftijd in maanden nauwkeurig op de datum van afkoop.

A. Afkopen van uw ouderdomspensioen als u met pensioen gaat

Is uw opgebouwde ouderdomspensioen op de feitelijke pensioendatum lager dan het grensbedrag? Dan gebruiken we deze factoren om het afkoopbedrag te berekenen. Of uw opgebouwde ouderdomspensioen onder de afkoopgrens ligt, bepalen we voordat u pensioenkeuzes maakt. Tegelijkertijd kopen we het door u opgebouwde partnerpensioen af. We betalen het afkoopbedrag van beide pensioenen aan u.

Heeft uw ex-partner een aanspraak op bijzonder partnerpensioen? Dan kopen we dat op dat moment ook af. Dit afkoopbedrag betalen we aan uw ex-partner.

Feitelijke pensioen-leeftijd	Afkoopfactor bij ingang ouderdomspensioen	Afkoopfactor bij behorend (bijzonder) partnerpensioen	Afkoopfactor bij behorend (bijzonder) partnerpensioen Niet uitruikbaar
57	20,934	2,305	1,886
58	20,496	2,350	1,921
59	20,047	2,395	1,954
60	19,589	2,440	1,986
61	19,120	2,484	2,016
62	18,642	2,526	2,043
63	18,156	2,566	2,067
64	17,662	2,601	2,085
65	17,163	2,633	2,098
66	16,656	2,659	2,120
67	16,143	2,681	2,139
68	15,622	2,700	
69	15,092	2,717	
70	14,552	2,732	

Voorbeeld

Bent u 60 jaar op uw feitelijke pensioendatum? Dan is de afkoopfactor voor uw opgebouwd ouderdomspensioen 19,589. Dat betekent dat we u voor iedere € 100 opgebouwd ouderdomspensioen € 1.958,90 ($€ 100 * 19,589$) betalen. Daarnaast krijgt u voor iedere € 100 opgebouwd partnerpensioen € 244 ($€ 100 * 2,440$).

B. Afkopen van (bijzonder) partnerpensioen als het ingaat

Is het partnerpensioen waarop uw partner recht heeft na uw overlijden op dat moment lager dan het grensbedrag? Dan gebruiken we deze factoren om het afkoopbedrag te berekenen. Dit afkoopbedrag betalen we aan uw partner.

Is het bijzonder partnerpensioen waarop uw ex-partner recht heeft na uw overlijden op dat moment lager dan het grensbedrag? Dan gebruiken we ook deze factoren om het afkoopbedrag te berekenen. Dit afkoopbedrag betalen we aan uw ex-partner.

Leeftijd van uw (ex-) partner	Afkoopfactor bij ingang (bijzonder) partnerpensioen	Leeftijd van uw (ex-) partner	Afkoopfactor bij ingang (bijzonder) partnerpensioen
15	31,900	43	25,842
16	31,753	44	25,525
17	31,603	45	25,199
18	31,449	46	24,866
19	31,291	47	24,639
20	31,130	48	24,295
21	30,964	49	23,943
22	30,794	50	23,582
23	30,618	51	23,215
24	30,436	52	22,839
25	30,249	53	22,456
26	30,056	54	22,065
27	29,877	55	21,666
28	29,674	56	21,257
29	29,464	57	20,620
30	29,249	58	20,187
31	29,027	59	19,745
32	28,798	60	19,293
33	28,563	61	18,832
34	28,321	62	18,362
35	28,072	63	17,883
36	27,816	64	17,397
37	27,575	65	16,904
38	27,305	66	16,403
39	27,028	67	15,895
40	26,744	68	15,377
41	26,452	69	14,851
42	26,151	70	14,314

Voorbeeld:

Is uw partner 30 jaar op het moment dat u overlijdt? Dan is de afkoopfactor voor het partnerpensioen 29,249. Dat betekent dat we uw partner voor iedere € 100 opgebouwd partnerpensioen € 2.924,90 ($€ 100 * 29,249$) betalen.

C. Afkopen van wezenpensioenen als het ingaat

Is het wezenpensioen waarop uw kind recht heeft na uw overlijden op dat moment lager dan het grensbedrag? Dan gebruiken we deze factoren om het afkoopbedrag te berekenen. Dit afkoopbedrag betalen we aan uw kind. Of als uw kind minderjarig is, aan de overgebleven ouder, stiefouder of voogd.

Leeftijd van uw kind	Afkoopfactor bij ingang wezenpensioenen	Afkoopfactor bij ingang wezenpensioenen uitzondering
0	16,669	19,732
1	16,106	19,256
2	15,525	18,767
3	14,926	18,265
4	14,307	17,748
5	13,668	17,216
6	13,008	16,669
7	12,326	16,106
8	11,618	15,525
9	10,885	14,926
10	10,124	14,307
11	9,336	13,668
12	8,520	13,008
13	7,674	12,326
14	6,801	11,618
15	5,900	10,885
16	4,974	10,124
17	4,025	9,336
18	3,057	8,520
19	2,074	7,674
20	1,081	6,801
21	0,083	5,900
22		4,974
23		4,025
24		3,057
25		2,074
26		1,081
27		0,083

Voorbeeld:

Is uw kind 5 jaar op het moment dat u overlijdt? Dan is de afkoopfactor voor het wezenpensioen 13,668. Dat betekent dat we voor iedere € 100 wezenpensioen € 1.366,80 ($€ 100 * 13,668$) betalen.

D. Afkopen ouderdomspensioen en partnerpensioen na beëindiging van uw deelnemerschap

Is uw opgebouwde ouderdomspensioen twee jaar nadat uw deelneming is beëindigd lager dan het grensbedrag? Dan gebruiken we deze factoren om het afkoopbedrag te berekenen. Tegelijkertijd kopen we het door u opgebouwde partnerpensioen af. We betalen het afkoopbedrag van beide pensioenen aan u.

Leeftijd	Afkoopfactor na beëindiging deelnemerschap ouderdomspensioen	Afkoopfactor na beëindiging deelnemerschap partnerpensioen	Afkoopfactoren na beëindiging deelnemerschap partnerpensioen Niet uitruikbaar
15	3,862	0,798	0,618
16	3,967	0,821	0,637
17	4,076	0,844	0,657
18	4,187	0,867	0,677
19	4,300	0,890	0,699
20	4,417	0,912	0,721
21	4,537	0,936	0,744
22	4,660	0,961	0,768
23	4,786	0,987	0,792
24	4,914	1,014	0,817
25	5,046	1,043	0,843
26	5,182	1,073	0,870
27	5,330	1,052	0,844
28	5,473	1,082	0,870
29	5,619	1,113	0,897
30	5,769	1,145	0,925
31	5,923	1,178	0,954
32	6,081	1,211	0,983
33	6,242	1,246	1,013
34	6,408	1,282	1,043
35	6,578	1,319	1,075
36	6,752	1,357	1,107
37	6,943	1,348	1,091
38	7,126	1,386	1,122
39	7,313	1,425	1,155
40	7,505	1,464	1,187
41	7,699	1,505	1,221
42	7,898	1,546	1,256
43	8,102	1,588	1,291
44	8,311	1,632	1,327
45	8,527	1,676	1,364
46	8,749	1,721	1,402
47	9,047	1,538	1,213
48	9,288	1,574	1,243

49	9,537	1,611	1,272
50	9,797	1,648	1,302
51	10,067	1,684	1,331
52	10,347	1,720	1,359
53	10,640	1,755	1,386
54	10,948	1,789	1,413
55	11,270	1,823	1,438
56	11,609	1,856	1,463
57	11,810	2,305	1,886
58	12,176	2,350	1,921
59	12,558	2,395	1,954
60	12,958	2,440	1,986
61	13,374	2,484	2,016
62	13,806	2,526	2,043
63	14,253	2,566	2,067
64	14,713	2,601	2,085
65	15,184	2,633	2,098
66	15,661	2,659	2,120
67	16,143	2,681	2,139

Voorbeeld:

Bent u 25 jaar op de datum dat we uw pensioen afkopen? Dan is de afkoopfactor voor uw opgebouwd ouderdompensioen 5,046. Dat betekent dat we u voor iedere € 100 opgebouwd ouderdompensioen € 504,60 ($€ 100 * 5,046$) betalen. Daarnaast krijgt u voor iedere € 100 opgebouwd partnerpensioen € 104,30 ($1,043 * € 100$).

Bijlage 3 Omzettingsfactoren

In deze bijlage staat hoe we de pensioenaanspraken op 1 januari 2015 hebben omgezet van Pensioenreglement 1992 naar Pensioenreglement 2014. Hierbij gaat het om de aanspraken op:

- ouderdomspensioen;
- tijdelijk ouderdomspensioen;
- ongehuwdenpensioen;
- partnerpensioen;
- tijdelijk partnerpensioen.

Bij de deelnemers die een pensioenaanspraak met pensioenrichtleeftijd 65 jaar én een pensioenaanspraak met pensioenrichtleeftijd 67 jaar hebben, is op 1 januari 2015 de pensioenaanspraak met pensioenrichtleeftijd 65 jaar omgezet in een pensioenaanspraak met pensioenrichtleeftijd 67 jaar.

Bij het vaststellen van de omzettingsfactoren in beide situaties heeft het bestuur de volgende uitgangspunten in acht genomen:

- De meest recente prognosetafel van het Actuarieel Genootschap (AG-2014 Prognosetafel);
- Ervaringssterfte ABN AMRO Pensioenfonds 2014;
- De rentetermijnstructuur op marktbasis per 1 januari 2015;
- Actuarieel neutraal, uitgaande van het deelnemersbestand op 1 januari 2015;
- Leeftijdsafhankelijk;
- Gelijke factoren voor mannen en vrouwen.

De omzettingsfactoren staan op onze website www.abnamropensioenfonds.nl onder 'Veranderingen in de pensioenregeling'.

ABN·AMRO Pensioenfonds

Postbus 283 (AA2827), 1000 EA Amsterdam.

telefoon: 020 629 88 77, e-mail: pensioendesk@nl.abnamro.com, internet: www.abnamropensioenfonds.nl.